

Eğitim Sen, her yıl olduğu gibi bu yıl da 25 Kasım dolayısıyla bir dergi hazırladı. Elinizdeki dergiyi öncekilerden ayıran önemli bir özelliği var. Dergimiz, F tipi cezaevine hapsedilmiş bir Merkez Kadın Sekreteri tarafından hazırlandı. Bildiğiniz gibi sendikamızın Merkez Kadın Sekreteri Sakine Esen Yılmaz yaklaşık üç ay önce tutuklandı. Tutuklanan KESK'li kadınların ilki Merkez Kadın Sekreterimiz değildi, sonucusu da olmadı. Merkez Kadın Sekreterimiz Sakine Esen Yılmaz'dan sonra, Mersin Şube Kadın Sekreterimiz Aynur Şahin'de tutuklandı. Aynur'un tutuklanmasından birkaç gün sonra, 4 Ekim'de yaklaşık 8 ay önce tutuklanmış olan KESK Merkez Kadın Sekreteri Canan Çalağan ve diğer KESK'li arkadaşlarımızın duruşması vardı. Canan'la birlikte altı kadın arkadaşımız serbest bırakıldı. Bir yandan onların yeniden aramıza katılmasının coşkusunu yaşarken diğer yandan demir parmaklıklar arkasında kalan arkadaşlarımızın öfkesini taşıyorduk.

Tutuklanan arkadaşlarımız, medyada yasa dışı yapılanmaların içinde yer alıyormuş gibi lanse edilmelerine karşın, emniyet ve savcılık sorgularında, tümüyle sendikal faaliyetlerine ilişkin sorularla karşılaştılar. Mesela 8 Mart mitingine neden katıldıkları soruldu. Çalışma yaşamında, toplumda, ailede, eğitimde cinsiyet eşitliğinin sağlanmasına ve kadına yönelik şiddetin önlenmesine yönelik çalışmaları, meğer tutuklanmayı gerektiren düzeyde tehlikeli faaliyetlermiş! Şaka gibi. Ortada tutuklanan kadınlar, başlatılan yargı süreçleri olmazsa gülüp geçilecek bir şaka. Ama öyle değil. Şu an Merkez Kadın Sekreterimiz ve diğer arkadaşlarımız demir parmaklıklar arkasında...

Kadınlar dünyanın her yerinde baskı ve şiddete maruz kalıyor. Baskı ve şiddet kimi zaman baba eliyle, kimi zaman koca eliyle, kimi zaman kapitalist sömürüyle kimi zamansa devlet zoruyla gerçekleşiyor. Farklı aktörler tarafından uygulanıyor olsa da bu baskıların ve şiddetin kadının insanca yaşama hakkını ortadan kaldırmaya, özgür iradesini yok etmeye yönelik olduğunu çok iyi biliyoruz. Bir kez daha ifade etmek gerekir ki hiçbir baskı, hiçbir şiddet, kadınların emeklerine,

bedenlerine ve kimliklerine sahip onurlu insanlar olarak yaşama mücadelesinden geri döndürmeye yetmeyecek. Bunu demir parmaklıklar da başaramayacak.

Dergimizin bu sayısında ilgiyle okuyacağınızı umduğumuz röportajlar, kırsal alandan gökyüzüne uzanan bir alanda kadın emeğinin farklı biçimlerine, kadınların edebiyatla ilişkisine, kadın ticaretine, kürtaja, mülteciliğe dair makaleler, 4+4+4 uygulamasının toplumsal cinsiyet açısından değerlendirildiği yazılar, kadına yönelik şiddetle ilgili haber-yorumlar ve kadın sekreterliğimizin çalışmalarına ilişkin haberler yer alıyor. Dergimizin kadınların eşitlik, özgürlük, adalet ve barış mücadelesinde küçük bir katkı sunmasını diliyoruz.

**Merkez Kadın
Sekreterimiz
Sakine Esen Yılmaz
ve tutuklu KESK'li
kadınlar derhal
serbest bırakılsın.**

**Emekçi kadınlar üzerindeki
baskılara son verilsin**

Yaşasın kadın dayanışması!

25 Kasım'dan... 25 Kasım'lara

Sakine Esen Yılmaz / Eğitim Sen Merkez Kadın Sekreteri

Şiddet Her Yerde

25 Kasım'dan 25 Kasım'a tarihler, ülkeler, kadınların adları değişse de kadına yönelik her türlü baskı ve şiddet değişmeden varlığını sürdürüyor. Çünkü erkeğe gemenliğinin iktidarını sürdürebilmesinin yolu kadınların emeklerine, bedenlerine, kimliklerine el koymasından geçiyor. Tüm sınıflı toplumların karakteristik özelliği olan bu durum şiddete başvurmadan, kadınlar değersizleştirilip, itibarsızlaştırılmadan gerçekleştirilemez. Bilimden siyasete, sanattan ekonomiye yaratılan kültür kadınları şiddetin pek çok türüyle karşı karşıya bırakıyor. Yoksulluk, güç, savaş, taciz, tecavüz... Şiddetin en bilinen, en yaygın haliyken aslında kadınlar bundan daha fazlasını neredeyse her soluk alışlarında yaşıyorlar. Kadınların düşünüş biçimi önemsizleştiriliyor, gülüşleri bayağılaştırılıyor, giyim kuşamları her daim denetim ve yönlendirmeye tabi tutuluyor; oturuşları, kalkışları, adım atışları kalıp rollerle sınırlanıyor. Toplumsal cinsiyet rolleri aynı zamanda şiddetin meşrulaşmasının ve yinelenmesinin de önünü açıyor. Aksi durumda kadına yönelik şiddetin bu derece yaygın ve önlenemez olması mümkün görünmüyor.

Bugün dünyanın pek çok yerinde milyonlarca kadın olağanlaştırılan bir şiddet ikliminde yaşıyor. Ekonomik kriz ve savaşlar şiddet iklimini daha da sertleştiriyor. Afganistan'da kadınların kurşunlanması, İran'da taşlanıp idam edilmesi, Amerika'da tecavüze uğrayıp Tayland'da fuhuşa zorlanması, Mısır'da Tahrir Meydanına alınmaması şiddetin normalleştirilmesinin resmini oluşturuyor. Yine Fas'ta kadın bedeninin kürtaj yasağı ile kontrol edilmesi; Çin'deyse aynı şeyin zorunlu doğum kontrolü uygulamasıyla yapılması sıradan bir olgu olarak duyarlı bir kısım insanın dışında kimsenin ilgisini çekmiyor.

Kriz, Savaş ve Kadınlar

Kapitalist kriz pek çok ülkede halkı sokaklara dökerken, uygulanmak istenen tasarruf politikaları en çok kadınları ve çocukları etkiliyor. BM verilerine göre gıda fiyatlarının artması şu an sayısı 170 milyon olan ve yeterli beslenme olanağı bulamayan çocukların sayısının artması ihtimalini getiriyor. Diğer taraftan eğitim, sağlık gibi harcamalarda yapılan kısıtlamalar, kamusal hizmetlerden erkeklere göre zaten daha az yararlanan kadınların durumlarını güçleştiriyor. İstihdamdaki daralma ise öncelikle kadınların işten çıkarılmasına neden oluyor. Böyle bir ortamda çalışan kadınlarsa daha çok ucuz işgücü olarak esnek, güvencesiz işlerde istihdam ediliyor. Krizin faturasını yine kadınlar ödüyor.

Krizin en yakıcı sonuçlarından biri de savaşların ve çatışmaların tırmanması. Kitlese bir şiddet eylemi olan savaş, dünyanın pek çok yerinde olduğu gibi yaşadığımız toprakları da sarmış durumda. Küresel güçlerin yönettiği; bölgesel aktörler eliyle yürütülen savaş gerçeği özellikle Ortadoğu'da yeni güç dengeleri yaratmayı ve kaynaklarının yeniden paylaşılmasını hedefliyor. Demokrasi ve özgürlük söylemiyle başlayan "Arap Baharı" bugün radikalizmin

tırmanmasından başka bir şey getirmedir. Yani başımızda Suriye’de yüz binlerce insanın ölümüne, yüzbinlerce kadının ve çocuğun göç etmesine neden olan bu “bahar”ın kadınlar için bir bahar olmadığı son derece açık. Kadınlar özgürlük yerine radikal muhafazakârlıkla karşılaşıyorlar.

Diğer taraftan Ortadoğu yeniden şekillendirilirken bunun dışında kalmak istemeyen, dahası Ortadoğu’da lider olmaya soyunan AKP iktidarı, çıkardığı tezkerelerle savaşta kendisine biçilen rolü oynamaya hazır görünüyor. Savaşçı politikalarla beslenen bu rol, aynı zamanda AKP iktidarının Türkiye’nin temel meseleleri olan Kürt sorunu, kadın sorunu ve demokratikleşme sorununa yaklaşımını da belirliyor.

Savaş, kadın bedeni ve nüfus siyaseti arasındaki diyalektik bağ, en çarpıcı ifadesini sezaryen

ve kürtaj konusunda buluyor. Başbakanın “Kürtaj cinayettir, her kürtaj bir Uludere’dir” benzetmesiyle startını verdiği sezaryen ve kürtaj yasağına ilişkin düzenlemelerin Uludere (Roboski) katliamıyla ilişkilendirilerek açıklanması; hatalı bir tespitten öte; savaş politikalarıyla, kadınlara yönelik siyasetin kesiştiği noktayı bir katliamın itirafıyla birlikte gösteriyor. Çünkü liderlik için güce, güç için orduya, ordu için askere ihtiyaç var. İşte o askerleri doğuracak olanlar, kadınlar. “En az üç çocuk” yapmalı ki asker olarak savaşabilsinler. Sonra ölenlerin yerini alacak, ucuz işgücü sağlayacak insan üretilmesi gerekiyor. Böylece Türkiye nüfusu 200 milyona dayanan bir ülke olarak Ortadoğu ve Avrupa’nın “güçlü” ülkeleri arasında yer alabilecek konumu ulaşabilir.

AKP hükümetinin kadın politikalarına yön veren bu lider-güç olma stratejisi aynı zamanda muhafazakâr saiklerle de besleniyor. Yapılan kamuoyu araştırmaları Türkiye’de ılımlı muhafazakârlıkla beraber “aile”nin yükselen bir değer olduğunu gösteriyor. Aile kurumunun kutsanıp yüceltilmesi kadınların birey olarak değil anne ve eş olarak tanımlanması, buna karşılık boşanmanın olumsuzlanması boşanmak istemeyen eş cinayetlerini de yaygınlaştırıyor.

Kadın Cinayetleri, Cinsel Saldırı Suçları, Mobbing

Türkiye’de günde 5 kadın en yakınlarındaki erkekler tarafından öldürülüyor. Buna karşı Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı sorunu “bir iç güvenlik” meselesi olarak ele alıyor ve sorun güvenlikçi politikalarla yaklaşıyor. Panik Buton’u bunun en son örneği. Oysa cinayetler güpegündüz, insanların arasında işlenebiliyor. Kadınlar beyanlarında panik butonuyla her an tehlikeyle karşı karşıya yaşamlarına devam etmeye çalışıyor. Panik butonu, acil müdahale timleri kadınların kendilerini daha fazla güvende hissetmelerini sağlamak bir yana, tehlikenin her an yanlarında olduğunu hissettirecek türden

düzenlemeler. Bu uygulamalar tehlikenin kendisini yok etmek yerine tehlikeye karşı korumayı esas alıyor. Olması gerekense tehlikenin kendisini bertaraf etmek. Bunun için var olan toplumsal cinsiyet rollerinin kadınlar ve erkekler tarafından sorgulanması, kadını meta olarak gören zihniyetin değişmesi gerekiyor. Yoksa erkek bir yolunu bulup öldürmeye devam ediyor.

Öte yandan kadına yönelik cinsel saldırılara yaklaşım, kadınları bu tür saldırılar karşısında adeta savunmasız bırakmaktadır. N.Ç. ve Fethiye davalarında erkeği koruyan kararlara imza atılmış olması, yine "Tecavüz sonucu doğan çocuğa devlet bakar" zihniyeti tecavüzcüleri cesaretlendirmekle kalmayıp sayısız trajediye de kapı aralamaktadır. Kendisine tecavüz eden adamı öldürdükten sonra kafasını koparıp köy meydanına atan ve tecavüz sonucu hamile kaldığı çocuğu doğurmak istemeyen N.Y. bunun en çarpıcı örneğidir. Ne yazık ki kadınlar kadar çocuklar da cinsel saldırılardan kurtulamamaktadır. Adalet Bakanlığı'nın verilerine göre, 2011 yılında kayıtlara geçen 24 bin cinsel saldırı suçunun %70'ine çocuklar maruz kalıyor. Bu saldırılara maruz kalan çocukların %60'ı kız ve %40'ı erkek çocukları. Ancak bu veriler kaf dağının sadece görünen yüzünü oluşturuyor. Yeterli sayıda Çocuk İzlem

Merkezi'nin olmaması, ailelerin bu konudaki yaklaşımları, çocukların büyük travmalar yaşamalarına neden oluyor.

İşyerinde yıldırma olarak tanımlanan mobbing de yine kadınları mağdur ediyor. Çalışma Bakanlığı'nda kurulan mobbing hattına 2012'nin ilk altı ayında 4.000 kişi başvurmuş. Başvuranların %60'ı ise kadın. Yapılan başvuruların içeriği konusunda en fazla şikayet kimliğe, cinsel kimliğe yönelik olanlarda. Cinsellik, cinsel kimlik erkek egemen zihniyetin üzerinde en fazla durduğu ve kendi çıkarları doğrultusunda şekillendirmeye çalıştığı bir alan olduğundan mobbingde de ana temayı oluşturuyor.

Siyasi Soykırım

"İleri demokrasi" söylemine karşı AKP hükümetinin Kürt sorunu karşısında sürdürdüğü güvenlikçi politikalar KCK adı altında yürütülen operasyonlarla siyasi bir soykırıma dönüşmüştür. Siyasetçi, akademisyen, gazeteci, avukat, sendikacı yüzlerce kadın bu operasyonlarda gözaltına alınıp tutuklanmıştır. Çoğunluğu demokrasi mücadelesi ve kadın çalışmaları yürüten; emek, barış ve Kürt sorununun demokratik yöntemlerle çözümünden yana olan bu kadınların susturulmak istenmesi örgütlü kadınlara tahammülsüzlüğün göstergesidir.

KESK ve bağlı sendikaların kadın sekreterleri de bu siyasi soykırım operasyonlarından etkilenmiş; neredeyse genel merkez ve şube yönetimlerinde sorumluluk almış tüm kadınlar cezaevine konulmuştur. Hâlâ benimle birlikte SES, TÜM BEL SEN, HABER SEN sendikalarının kadın yöneticileri, ayrıca şubelerde kadın çalışmaları yürüten kadınlar tutukludur. 8 Mart kutlamalarından kadın meclisinin almış olduğu kararların uygulanmasına; kadın eğitimlerinden kadınların barış eylemlerine kadar yaptıkları tüm çalışmaların dava konusu olması, operasyonların amacının kadın muhalefetini susturmak olduğunun da ifadesidir.

KESK ve bağılı sendikaların kadın sekreterleri de bu siyasi soykırım operasyonlarından etkilenmiş; neredeyse genel merkez ve şube yönetimlerinde sorumluluk almış tüm kadınlar cezaevine konulmuştur.

Her şeye rağmen KESK'li ve Eğitim Sen'li kadınlar doğru bildiklerini söylemekten ve savunmaktan bir adım bile geri atmamışlardır. 4 Ekim'de 9'u tutuklu 15 kadın arkadaşımızın yargılandığı davada 6 arkadaşımızın tahliye olması, KESK'in tüm baskılara karşı yürüttüğü mücadele ve kadın dayanışması ile mümkün olmuştur.

Eğitim Sen açısından da tüm baskı, sürgün ve tutuklama cenderesine karşı ne eylem çizgisinde bir geri duruş ne de çalışmaların kesintiye uğraması söz konusu olmuştur. Aksine geçen dönem başlattığımız Kadın Eğitimcilerin

Eğitimi programımız devam etmiş; Türkiye'nin dört bir yanındaki kadın sekreterlerimiz tacize, tecavüze, kadın cinayetlerine, çocuk istismarına karşı mücadelelerini yükseltmişlerdir.

Önümüzdeki dönemde kadın çalışmalarımız devam edecektir. Çalışma programımızda yer alan faaliyetlerin bir bölümü "Mor tahta" gibi gerçekleşti. Diğer bir kısmı ise yürütülmeye devam ediliyor. Fakat her daim bizlerin gündemi olan şiddete karşı daha etkin bir mücadele yürütme hedefi de önümüzde durmaktadır.

Kadına yönelik şiddet ne tek başına Eğitim Sen'li kadınların gündemidir ne de tek başına farklı kesimlerden kadınların gündemi. Şiddet, toplumdaki tüm kadınların ortak paydasıdır. Bu yüzden de ona karşı ortak bir mücadele gereklidir. Şimdiye dek 25 Kasım'larda, çeşitli kampanya süreçlerinde bir araya gelen fakat ortak yol yürüyüşünü sürekli kılamayan bir durum yaşanmıştır. Bunun nedenleri üzerinde durulabilir, tartışmalar geliştirilebilir. Asıl önemli olan kürtajin yasaklanması girişiminde olduğu gibi çok kısa sürede bir araya gelebilme becerisini gösterip etkin-sonuç alıcı tarzda hareket etmenin sağlanmasıdır. Tabii ki kadına yönelik şiddetle mücadele, bir yasada geri adım attırılmasından daha zordur; ancak biz kadınların şiddete "dur" diyebilecek güçte olduklarına inanıyorum.

Kadına Yönelik Şiddet ve 25 Kasım

Kadına yönelik şiddet; kadının yaşam hakkının, güvenliğinin, onurunun, özgürlüğünün ve bedensel bütünlük hakkının sırf kadın olduğu için ihlal edilmesidir.

Bu durum sadece aile içindeki şiddetle sınırlı değildir. Kadınlar, topluluk içinde ve devlet tarafından uygulanan şiddetin de hedefinde yer alırlar. Nitekim 25 Kasım gününün, dünyanın her yerinde Kadına Yönelik Şiddetle Mücadele Günü olarak anılmasına vesile olan olay, tam da bu türden bir şiddet örneğidir.

1960 tarihinde faşist bir diktatörlükle yönetilen Dominik Cumhuriyeti'nde, diktatörlüğe karşı mücadele eden üç kız kardeş, Patria, Minerva ve Maria Mirabel kardeşler, rejim güçleri tarafından önce tecavüze uğradılar, ardından da katledildiler. Günlerden 25 Kasım'dı. Bu vahşi tecavüz ve cinayetler, resmi kayıtlara trafik

kazası olarak geçti. Oysa insanlığın hafızasında kadına yönelik şiddete dair acı bir sayfa olarak yer etti.

25 Kasım tarihi, bu olaydan esinlenerek 1999 yılında Birleşmiş Milletler tarafından "Kadına Yönelik Şiddetin Ortadan Kaldırılması İçin Uluslararası Mücadele Günü" olarak ilan edildi. Belki bu vesileyle kadına yönelik şiddete ilişkin genel bir farkındalık yaratılabildi; ancak kadına yönelik şiddet ortadan kalkmadı.

Kadına yönelik şiddetin gerisinde ataerkil kültür ve politikalar bulunmaktadır. Bununla birlikte ataerki, toplumdaki diğer güç ve iktidar ilişkileriyle iç içe geçmiştir. Cinsiyet eşitsizliği ve kadına yönelik şiddetin toplumda başta sınıfsal eşitsizlikler olmak üzere diğer eşitsizlik ilişkilerinden, milliyetçilikten, ırkçılıktan, yabancı düşmanlığından, homofobiden, militarizmden ayrı değerlendirmek eksik kalır. Bahsedilen bu

**Aile içinde, eşitlik,
hak isteyen kadınlar
koca şiddetine maruz
kalırken, toplumsal
düzlemde de hak
isteyen örgütlü
kadınlar devlet
şiddetine maruz
kalıyorlar.**

eşitsizlikler ve şiddet doğuran ideoloji, tutum ve uygulamalar, ataerkiden güç aldıkları gibi onu güçlendirirler ve kadına yönelik şiddeti de arttırırlar. İşte bu nedenle savaşlarda, kadınların bedenleri de birer savaş alanına çevrilir, tecavüz kampları kurulur.

Kapitalizmin giderek zincirlerinden boşaldığı ve yeniden "vahşi kapitalizm" koşullarına dönülmekte olduğu günümüzde, egemenlerin yeniden kadınların bedenlerini, cinselliklerini, doğurganlıklarını hedef tahtasına koymaları şaşırtıcı değil. Emekçiler, emek düşmanı yasalarla güvencesizleştirilip örgütsüzleştirilirken, yoksullar bir yandan adına "kentsel reform" denilen talan, işgal ve sürgün uygulamalarıyla yıllardır barındıkları evlerinden, mahallelerinden sökülüp kentlerin dışındaki "hücre tipi" TOKİ konutlarına sürülürken, kadınlar da yeniden bedenleri üzerindeki haklarından sürgün edilmeye çalışılıyorlar. Kaç çocuk doğuracakları,

doğurup doğurmayacakları devletin yetkisi dahiline alınmak isteniyor.

Bu süreç aile içindeki şiddeti de körüklüyor. Egemen sınıflar işçi sınıfının, yoksulların, köylülerin, ezilen halkların, kültürüne, diline, toprağına, suyuna, yaşam alanlarına el koyarken, ataerkillik de bazen devlet-din bazen de koca/baba yetkisi altında kadınların bedenlerine, yaşamlarına, doğurganlıklarına el koyma gayretine giriyor. Bu anlamda emekçilere ve yoksullara karşı başlatılan topyekûn saldırının ilk ve en önemli hedefi de örgütlü kadınlar oluyor.

Aile içinde, eşitlik, hak isteyen kadınlar koca şiddetine maruz kalırken, toplumsal düzlemde de hak isteyen örgütlü kadınlar devlet şiddetine maruz kalıyorlar.

KESK'e ve sendikamız Eğitim Sen'e yönelik gözaltı ve tutuklama olaylarında örgütlü, aktif, öncü durumundaki kadınların hedef alınmış olması bu açıdan çarpıcıdır.

Binlerce yıllık tarihsel süreçte oluşan ebelik, iyileştiricilik bilgisinin, kültürünün taşıyıcısı olan; yoksul emekçi sınıfların öfkesinin ve taleplerinin sözcülüğünü yapan kadınlar, geçmişte cadı oldukları gerekçesiyle soruşturmalara uğradılar, işkencelere maruz kaldılar, yakıldılar.

Ama ne kadınların kökü tarihin derinliklerindeki direnme ve başkaldırma potansiyelleri yok edilebildi ne de emekçi sınıfların daha iyi, adil ve eşit bir yaşam umudu ve mücadelesi.

Bugün başta kadın sekreterimiz Sakine Esen Yılmaz olmak üzere örgütlü kadınlara yönelik baskı, gözaltı ve tutuklama uygulamalarının, kadına yönelik şiddetin bir parçası olduğu açıktır. Geçmişte olduğu gibi günümüzde de baskılar, kadınların eşitlik, özgürlük ve adalet arayışına engel olamayacak.

Örgütlü Kadın AKP'nin Fıtratına Aykırı

Betül Korkut / Eğitim Sen Merkez Eğitim Sekreteri

10 yıllık AKP iktidarı boyunca kadınlara yönelik politikalar ince işçilik yapılarak hazırlandı. Sosyal hizmetlerin özelleştirilmesi, Torba yasa, SSGSS yasası, Mikro kredicilik ve kadın girişimciliği gibi neoliberal adımlarının arkasına eklenen, ailenin yüceltilmesi, anneliğin kutsallaştırılması, kadın-erkek eşitsizliğinin doğallaştırılması, namus kavramının daha da daraltılması ve kadına yönelik şiddet davalarında haksız tahrik indirimi gibi İslamcı muhafazakâr ideolojik saldırılar ile ataerkil kadınlık ve erkeklik tanımları en geri biçimde yeniden tahkim edildi.

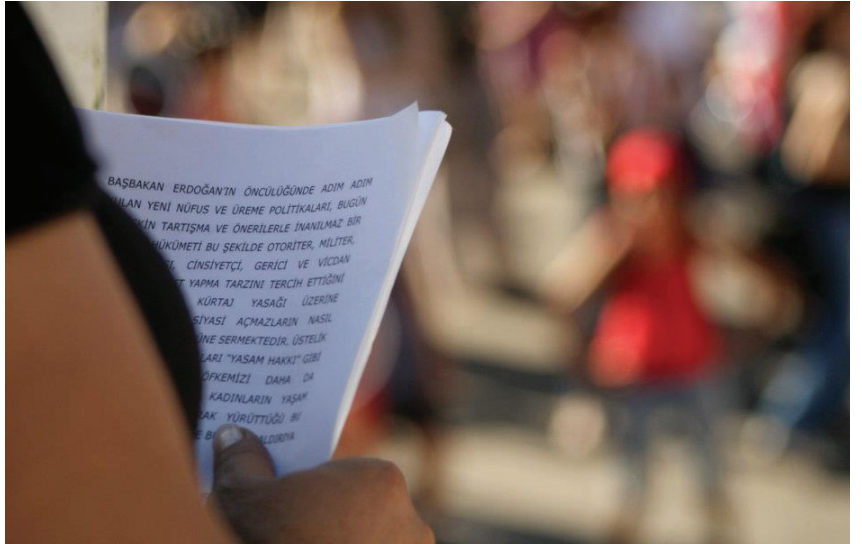
Örgütlü kadın bu oyunu bozacak dinamizm ve militanlığı ile AKP iktidarının en büyük korkusu.

Erkek egemen, gerici, muhafazakâr ağlar içerisinde yeni kadınlık rolleri öne çıkartılırken, kendi politik çizgisi doğrultusunda siyaset üreten örgütlü kadınlar, AKP iktidarının hedefi oldu. Örgütlü kadınlar, talepleri ve kadın mücadelesi özel baskı politikaları ile itibarsızlaştırılmaya, susturulmaya çalışıldı, çalışılmaktadır.

Neoliberal kapitalist politikalar ile uyumlu hale getirilen İslamcı yeni muhafazakârlık; AKP'nin yaslandığı kadın düşmanı politikaların temelini oluştururken, örgütlü kadın bu temeli sarsacak dinamizmi yüzünden her seferinde AKP'nin tahammülsüzlüğü ve saldırıları ile karşılaştı. Neoliberalizm ve muhafazakârlık kuşatması ile kurumsallaştırılmaya çalışılan yeni toplumsal cinsiyet rejiminin karşısında örgütlü kadın, bu oyunu bozacak dinamizm

ve militanlığı ile AKP iktidarının en büyük korkusu.

Kadınların yaşamlarına yönelik artan şiddet, iktidarın hedefinde yer alan örgütlü kadınlara AKP faşizminin sistematik örnekleri olarak yöneliyor. En son Sağlık Bakanı'nın "kadın örgütleri bütün kadınları temsil etmez" açıklaması, kürtaj yasağı tartışmaları ile sindirilmeye çalışılan kadınların, kadına yönelik şiddete karşı her daim güveneceği temel adres olan kadın örgütlerini itibarsızlaştırma çabasına örnek verilebilir. Ya da Tayyip Erdoğan'ın AKP'li kadınlarla konuşurken onlara "hanım kardeşlerim" diye hitap ederken, söz konusu eşitlik ve özgürlük mücadelesini siyasi iktidarın kulvarından bağımsız bir alanda ifade edenler şahsında örneğin Hopa'da yaşananlar sonrasında; "kız mıdır kadın mıdır" diyerek hakaret etmesi veya bundan güç alarak Hacettepe Üniversitesi'nde özel güvenliğin bir kadın öğrenciyi yumruklaması, KESK'li kadınların tutsak edilmesi, polis şiddetinin, tutuklamaların ve gözaltında tacizin, tecavüzün artması ve bu suçu işleyenlerin cezalandırılmaları yerine adeta terfi alarak ödüllendirilmesi...

Fotoğraf: Yiğit Paker

Önce kadınları vurun...

Bir Alman Nazi subayına, CIA ajanına, kontrgerilla şefine "önce kadınları vurun" diye emir verdiren şey, kadının dinamizmi ve militanlığıdır.. Bundandır ki HES'lere karşı derelerine, suyuna sahip çıkan Tortumlu Leyla, AKP faşizmine meydan okuyarak panzeri ayakları altına alan Dilşat Aktaş, barış talebini akademiyle buluşturan Büşra Ersanlı, "8 Mart resmi tatil olsun, kadınlar barış istiyor" diyen KESK'li kadınlar, halkın haber alma hakkını savunan gazeteci kadınlar, seçilmiş vekiller, belediye başkanı kadınlar, Kürt kadınları ve daha birçok kadın AKP'nin hedefi oldu.

Çünkü AKP bugün, kadının fitratına uygun tek faaliyet olarak sermaye açısından güvencesiz-ucuz işgücü ve muhafazakârlıkla kutsanan aile ve annelik olarak tanımlamaktadır. AKP'nin

üçüncü yani nam-ı diğer ustalık döneminde bu tanımlı alt üst eden kadınlar öncelikli hedefidir. KESK'li kadınlar bu öncelikli hedefte en ön sıralarda yer alıyor. İddianame diye karşımıza çıkartılan şey, sendikalarda örgütlü kadınlara saldırarak hele ki o kadınlar Kürt ise en temel insani taleplerin nasıl "yasa dışı" ilan edilebileceğini gözler önüne sermeye yetiyor. "Barış", kadınların ağızından haykırılmasına tahammül edilemeyen en tehlikeli talep olarak KESK'li kadınların iddianamesinde en başta duruyor. Grev, iş güvencesi, eşitlik, 8 Mart'ın tatil ilan edilmesini istemek ise işlenen suçları hafifletmiyor, ağırlaştırıyor. 25 Haziran'da rehin alınan Eğitim Sen Genel Merkez Kadın Sekreteri Sakine Esen Yılmaz'a savcılıkta sorulan sorular

Fotoğraf: Yiğit Pakker

ise kadın düşmanlığının artık gizlenemeyecek noktaya geldiğini gösteriyor. AKP tipi ileri demokrasilerde "kadınlar için atölye çalışmaları yapmak" terör faaliyeti kapsamında değerlendirilebiliyor. Ancak KESK'li kadınların mücadelesi ve direngenliği tüm saldırıları boşa çıkarttı.

Örgütlü kadının fitratında var olan bu dinamizm ve militanlık erkek egemen sistemin saldırılarını boşa çıkartacak ve tersine çevirecek yegâne güç olarak hep var oldu, var olacak.

**MERKEZ KADIN SEKRETERİMİZ
SAKİNE ESEN YILMAZ
VE
TUTUKLU TÜM KESK'Lİ KADINLARA
ÖZGÜRLÜK**

ÖRGÜTLÜ KADINA YÖNELİK BASKILARA SON

Tutuklamalar sendikal örgütlenmeyi olduğu kadar kadınların eşitlik ve özgürlük mücadelesini de hedeflemektedir. Tutuklanan kadınların sendikaların kadın politikalarının uygulayıcısı olmaları bunu açık bir şekilde gösteriyor!

Güler Elveren
Tüm Bel Sen Merkez Kadın Sekreteri

Bedriye Yorgun
SES Kadın Sekreteri

Güldane Erdoğan
Eğitim Sen Ankara 2 No'lu Şube Kadın Sekreteri

Aynur Şahin
Eğitim Sen Mersin Şube Kadın Sekreteri

KESK'li Kadınların Tutuklanması Konusunda Ne Dediler

Doç. Dr. Sevilay Çelenk,
Ankara Üniversitesi
İletişim Fakültesi

"KESK üye ve yöneticisi kadınların aylarca devam eden tutukluluk durumunun, Kadınları sindirme ve sessizleştirmeye yönelik erkek siyasetinin, ezeli ve pervasız eril gaddarlığın sonucu olduğunu tahliyelere rağmen usanmadan tekrar etmek gerek. Çünkü Altı KESK'li kadının tahliyesinden duyduğumuz sevinç, onların özgürlüklerinin aylar boyunca gasp edildiği hakikatini ve hapisteki diğer kadınları unutturmadi. Bedriye Yorgun'un Güler Elveren'in ve Güldane Erdoğan'ın da serbest bırakılması, özgür, eşit ve güvenli bir dünya için demokratik siyaset zemininde sürdürülen mücadeleye kaygısızca yeniden dahil olmaları, sadece onlar için değil, bizim için, Türkiye toplumunun selameti için önemli."

Prof. Dr. Işıl Ünal,
Ankara Üniversitesi,
Bilim Emekçisi

"Son bir yılda, öldürülen, taciz ve tecavüze uğrayan, tutuklanan kadınların (ve çocukların) sayısı çok belirgin bir biçimde arttı. Kadına ve eşcinsellere yönelik şiddet artmaya devam ediyor ve bu durum yetkililerce adeta önlenmek istenmiyor, feminist örgütlerin talepleri, uyarıları dikkate alınmıyor. Adaletin sağlanması için hiçbir çaba harcanmıyor, kadınlar hedef alınıyor ve cezalandırılıyor. Binlerce yıldır gösterdikleri direnişin, mücadelenin ve kazanımların bedelini ödetmeye çalışıyorlar adeta... Emniyet görevlilerini kadın solistlerin kulağının zarını patlatmaya, kadın göstericilerin kalçasını kırmaya yönelten ne olabilir? Neden, korunma isteyen kadınların öldürülmesini devlet bir türlü engelleyemez?"

Kadınlar ve eşcinseller her alanda, her türlü şiddetin hedefi olmaya devam ediyor.

KESK'e yönelik baskıların da odağında kadın sendikacılar var. Sakine Hoca'nın mektubunda vurguladığı gibi, özellikle son birkaç dönemdir KESK'e bağlı sendikaların "kadın sekreterleri" mutlaka tutuklanıyor. Kürt kimliğiyle öne çıkan kadın emekçiler, çok uzun süreler mahkemeye çıkarılmadan tutuklu kalıyorlar. Barış, demokrasi ve özgürlük mücadelesinden taviz vermeyen bu kadınlar etkisiz hale getirilmeye (tutuklanarak), korkutulmaya ve sindirilmeye çalışılıyor.

Bin yıllardır "kadınlara karşı savaşı" sürdürenler, mücadele deneyiminin kadınları ne kadar güçlendirdiğini, kararlılık kazandırdığını ve aralarındaki dayanışmayı artırdığını fark edemiyorlar. Feminist mücadeleyi türbanla bölemediler, kürtaj yasası ile bölemediler; direniş ve mücadelenin güçlenmesini, dayanışmanın artması ve yaygınlaşmasını da önleyemeyecekler... Bu 25 Kasım'da, her şeye rağmen geçtiğimiz yıllardan daha deneyimli, daha donanımlı ve daha güçlüyüz."

Prof. Dr. Gülay Toksöz,
Ankara Üniversitesi,
Siyasal Bilgiler Fakültesi

"Bir akademisyenin görevi, öğrencilerine bir bilim dalına ilişkin bilgileri aktarmanın ötesinde eleştirel düşünmenin, toplumdaki eşitsizlikler, haksızlıklar karşısında tavır almanın önemini öğretmektir. Eğitim-öğretim anlayışı bu temelde belirlenen Ankara Üniversitesi Kadın Çalışmaları yüksek lisans programına her yıl başvurular arasında kimisi KESK'e bağlı sendikaların üyesi olan kadın kamu emekçilerinin çokluğu, onların toplumsal cinsiyet temelli eşitsizliklerin nedenlerini anlamak ve bununla mücadele etmek

konusundaki isteklerinin bir ifadesidir. Aynı istek, sendikaların eğitim programlarına Kadın Çalışmaları Anabilim Dalı öğretim üyelerini katmak için yapılan davetlerde somutluk kazanmaktadır. Bu eğitimleri örgütleyen, bu eğitimlere katılan KESK yönetici ve üyesi kadınlar toplumda sınıf, cinsiyet, etnik kökene bağlı eşitsizliklerin ve baskıların aşılması, temel insan haklarının savunulması için çalışmalar yürütmektedir. Demokratik bir toplum olmanın gereği, ifade, düşünce ve örgütlenme özgürlüğü önündeki engellerin kaldırılması ve kadın sendikacıların suçlanmalarına neden olan faaliyetlerin suç kapsamında olmaktan çıkarılmasıdır.”

Doç. Dr. Sibel Özbudun

“KESK’li kadınlar, malum olduğu üzere, “KCK üyeliği, propaganda vb.” suçlamalarla tutuklandı.

Oysa benzeri hemen her durumda olduğu üzere, bu arkadaşlarla ilgili iddianameler ortaya çıktığında, onların bir bakıma sendikacı, Kürt, kadın ve insan hakları savunucuları olarak “varlık nedenleri”ni oluşturan etkinliklerinden dolayı suçlandıkları görüldü.

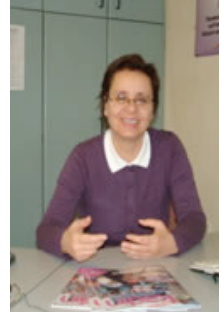
Yani sendikacı kadınlar olarak 8 Mart etkinliklerini düzenlemek/katılmak, Kürtler olarak Newroz’u kutlamak, insan hakları ihlallerine karşı basın açıklaması yapmak vb.

Bir başka deyişle, iddianamelerde bu arkadaşların (ve çoğu benzeri durumda olanların) KCK ile ilişkilendirecek hiçbir delil yok. Ama bir kısmının tutukluluğu hâlâ sürüyor.

Bu durumda iki şeyden birisi doğru olmalı. Ya iddia (ve yargı) makamının elinde, sanıklara ve avukatlarına dahi ibraz edilmeyen, ama bu insanların “suçlu” olduğuna dair kuvvetli kanaat oluşturan kimi deliller var - yani bu

arkadaşlarımız iddianamede dile getirilmeyen ve kendilerini savunmalarına olanak vermeyen bir çeşit “gizli gündem”e göre yargılanıyorlar... Ya da yargı mekanizması, siyasal iradeden aldığı işmarlar doğrultusunda, her türlü muhalif eylemi kriminalize eden polisiye bir mantık doğrultusunda işliyor. Bu seçenekler, bir çeşit “Ya kırk katır, ya kırk satır” açmazı olarak karşımızda duruyor. Ve ülkenin iklimini zehirliyor. Her durumda hukuku araçsallaştıran bu McCarthy cehenneminin kapılarını kırıp çıkmamız gerekiyor. Bir an önce...”

Necla Akgökçe Petrol-İş Kadın Dergisi Genel Yayın Yönetmeni

“Sendikalarda kadın üyelere yönelik politikalar üretme, kadın çalışanların sendikal özneler olarak kendilerini var etme çabaları açısından KESK ülkemizde özel bir öneme sahip.

KESK’li kadınlar mücadele vererek, sendika içinde kadın yapıları oluşturdular ve bu yapılarda bulunan kadınları sendika yönetimlerine, sendikaların çeşitli organlarına taşıdılar. Aktif kadın çalışmalarını yürütme açısından büyük öneme sahip olan kadın sekreterliği diğer sendikalarda yok.

Hal böyle iken 200 günü aşkın bir süredir, KESK’li kadın yöneticiler ve kadın sekreterleri tutuklu bulunuyor. Kadın istihdamını artırmak için emek harcayan kadın sendikacıları tutuklamakla olmaz. Sendikalarda kadın çalışması yapmanın zorluklarını bilen kadınlar olarak, sendikal hakların, sendikalı kadınların haklarının gaspına yönelik bu tutumu kabul edilemez buluyoruz. KESK’teki kadın çalışmalarının devamı için arkadaşlarımızın tutukluluk hali bir an önce kaldırılmalı ve KESK’li kadınlar özgürlüklerine kavuşmalıdır.”

Tutuklu KESK'li Kadınlar 4 Ekim'de Yanlız Değillerdi

4 Ekim'de Ankara Adliyesi'nin önü çok sesli, çok renkli, kararlı ve inançlı bir topluluğa ev sahipliği yaptı. Türkiye'nin dört bir yanından yola çıkan KESK'liler, işçi sendikaları, toplum örgütü temsilcileri, uluslararası emek örgütlerinden

temsilciler, kadınlar, öğrenciler, tutuklu aileleri hep birlikte KESK'lileri almak için toplanmışlardı.

Kadınlar, "taraf, tanık, yan yana ve suç ortağı" olduklarını dile getirdiler

Ankara Kadın Platformu üyeleri, üzerinde "Bu ülkede barış istemek suçsa, bu suçta, tarafız, tanıgız, yan yanayız, hepimiz suç ortağıyız" yazılı bir pankartla yürüyüş yaparak geldiler Adliye'ye.

"Süreçle ilgili bunun bilinçli olarak kadın örgütlerine yönelik bir şey olduğunu düşünüyorum. Direk kadınlara yönelik bir şey. O anlamda da en azından 8-9 ay sonra, bugün burada adaletin yerini bulacağına inanıyorum."

Eğitim Sen Kadın dergisi için mikrofonumuzu kadınlara uzattık.

Dilek Eldeniz

Eğitim Sen Antalya Şube Kadın Sekreteri

Dide Tayfur

Çankaya Belediyesi Kadın Danışma Merkezi

Kadın arkadaşlarımızın duruşmasına katılmaktan onur duyuyorum. O arkadaşlarımızla onur

duyuyoruz. Çünkü onlar kişisel mücadele değil toplumsal mücadele veriyorlar. AKP hükümeti bütün muhalifleri bir bir topladığı gibi kadınların da mücadelesine ket vurmak için, hem sendikal mücadelemize hem de kadınların özgür olma, birey olma mücadelesine engel çıkarmak için bunu yapıyor. Siyasi bir tutuklama olduğunu düşünüyorum. Bir an önce serbest bırakılmaları gerektiğini düşünüyorum. Kadın meclisinde aldığımız kararların bunda çok etkili olduğunu düşünüyorum ve barış için ses çıkarmanın da maalesef hükümet tarafından zararlı görüldüğünü, engellenmek istediğini düşünüyorum.”

Bişgöl Yiğit Kabaklı

Tüm Bel Sen Antalya şube Kadın Sekreteri

“Bugün 8 aydır tutuklu olan arkadaşlarımızla dayanışma içinde olmak için buradayız. Dünya emekçi kadınlar gününün hemen öncesinde gözaltına alındılar ve akabinde tutuklandılar ve tutukluluk süresinde katıldıkları eylemlerden ötürü sorgulandılar. 25 Kasım’da kadına yönelik şiddete karşı neden eylem yaptıkları soruldu. Şiddete karşı çıkıyor olmalarından dolayı sorgulandılar. O eylemlere biz de katıldık. Biz de tarafız ve arkadaşlarımızla yan yanayız demek için de bugün buradayız. Arkadaşlarımızın serbest bırakılmasını istiyoruz.”

Arzu Acar ve Gultan Ergün

Eğitim Sen İstanbul Üniversiteler şubesi

“KESK’li tutuklulara, KESK’li kadınlara olan baskıları genel baskı ortamından ayrı tutmamakla birlikte tutuklulukların ülkemizde süredir Kürt sorunu ile ilgili olduğunu düşünüyorum. Özellikle arkadaşlarımızın sendikacı olmanın yanı sıra ortak kimliklerinin Kürt olmasından dolayı Kürt sorunundaki çözümsüzlüğün bir yansıması olduğunu düşünüyorum. Dolayısıyla KESK’li arkadaşlarımıza sahip çıkarken, bu sorunun çözülmesini, arkadaşlarımızın serbest bırakılmasını talep ediyoruz.”

“Ben de Arzu’ya katılıyorum. KESK’li kadın yöneticilerin şubat ayında tutuklanmalarının, KESK’in 8 Mart’a ilişkin olarak aldığı hizmet üretmeme kararıyla ilgili olduğunu düşünüyorum. Sistem kadın çalışmalarıyla ilgili olarak, rahatsız olduğu için Canan, Bedriye, Sakine ve diğer kadın arkadaşlar tutuklandılar. Sonuçta Kürt sorunundan bağımsız değil. Tutuklu kadın arkadaşların ve KESK’lilerin mücadeleleri KCK adı altında yok edilmeye çalışılıyor. Haklı mücadeleleri, sanki içinde başka bir şey varmış gibi başkalarının gözünde ötekileştirme amaçlanıyor.”

>>> röportaj

Gülistan Aydoğdu
Kadın Platformu üyesi

"KESK'li kadınlara yönelik bu tutumun sadece KESK'li olmaktan kaynaklı olduğunu düşünmüyorum. Kadın olmak, bir, Kürt olmak iki, emek platformunda yer almak, mücadele etmek, kadın alanında olmak... Bütün bunlar gözaltına alınmaları, tutuklanmaları için bir gerekçe. Çünkü iktidarın kendine yönelik en küçük bir muhalefete tahammülü olmadığını düşünüyorum. Bu muhalefeti susturmanın en kolay yolu da sanırım kadınları içeri almak."

...

Adliye önünde bir baba...

Elimizde fotoğraf makinesi, bu haber-röportaj için Adliye önünde dolaşırken, yanımıza başında KESK şapkası ile yaşlı bir kişi yaklaştı ve kim için fotoğraf çektiğimizi sordu. Sendika dergisi için olduğunu öğrenince "Keşke dışarıya da fotoğraf çekseydiniz. Kızımın bir fotoğrafımızı çekmenizi isterdim" dedi. Biz de "Önemli değil, kızınızla da fotoğrafınızı çekeriz, kızınız bize bir e-posta adresi verirse daha sonra fotoğrafı size ulaştırabiliriz de" dedik. Bunun üzerine çok sevindi ardından bizim şaşkın bakışlarımız arasında KESK Kadın Sekreteri Canan Çalağan'ın fotoğrafının yanına giderek, elini kızının boynuna dolarcasına fotoğrafa doladı ve "öyleyse çekin kızımın fotoğrafını" dedi. Bu manzara karşısında elimizde olmadan nemlenen gözlerle "yaşlı adam ve kızı"nın fotoğrafını çektikten sonra, o gece eve kızıyla gideceğine inandığımızı ve çektiğimiz bu fotoğrafı da getirip kızıyla kendisine armağan edeceğimizi söyledik. Aşağıdaki bu fotoğrafı Canan'la babasının şahsında örgütlenme, düşünce ve ifade hakkı ve özgürlüğü gibi temel hak ve özgürlüklerini kullandıkları, silahların susmasını savundukları için cezaevinde bulunan tüm tutuklulara ve onları özlemle bekleyen yakınlarına armağan ediyoruz.

bedeninin denetlenmesine, nüfus politikalarının aracı kılınmasına karşı çıkmak, ucuz, ücretsiz, erişilebilir kürtajı savunmaktır. Kürtajı tüm toplumu ilgilendiren ahlaki bir mesele olarak tartışmaya açmak, kadın bedenini ve cinselliğini de kadınların karar alanından erkek egemenliğine devretmek anlamına geliyor. Bu bağlamda da kürtajı bir hak olarak savunmak, kadınların kendi bedenlerinin denetimine ve yaşamlarına sahip çıkması demektir. Bahsedilen hakkın sadece bir sağlık hizmetine erişimden ibaret olmadığını, patriyarkal egemenliğe karşı bir varoluş ve kendini gerçekleştirme mücadelesi olduğunun görülmesi gerekiyor. Öte yandan kürtajın yasak olduğu dönemlerde de kadınların bu varoluş mücadelesini güvenli olmayan koşullarda da sürdürdükleri, 70'li yıllarda doğurganlık çağındaki evli kadınların % 14'ünün sağlıksız koşullarda yasadışı kürtaj yaptırdığı, yılda yaklaşık 450.000 kadının kürtajı sonucunda günde ortalama 8-10 kadının yaşamını yitirdiği düşünüldüğünde kadınlar için güvenli kürtajın aynı zamanda bir yaşam hakkı olduğunu da söyleyebiliriz.

Önümüzdeki dönem, "üreme sağlığı kanun tasarısı"yla birlikte, kürtaj kağıt üzerinde yasal olmaya devam etse bile kadınları, vicdani retçi hekimler, ikna odaları, gebelik fişlemeleri yoluyla kürtaja erişiminin zorlaştırılacağı bir dönem bekliyor. Tasarıda –birçok rahim içi girişim hastaneler dışında kolaylıkla yapılabiliyorken-

kürtajın sadece hastanelerde yapılabilmesi şart koşuyor.

Aile Hekimliği ile yürürlüğe giren gebe-bebek- loğusa izleme (gebliz) sistemi ile kadınlar, gebelik testi yaptırdığı andan itibaren izlemeye alınıyor. Test sonuçlarının merkezileştirilmesiyle kadının gebeliğini sürdüreceği varsayılıyor. Özel hayatın gizliliğini ihlal eden bu baskıya rağmen kürtaja karar veren kadınları hastanelerde başka engeller bekliyor. Daha önce kocanın imzalı beyanı yeterliyken, yeni tasarıda "anne adayı" ve baba adayı kocaların birlikte ikna odalarına alınmaları şart koşuyor. Bu uygulamanın bekar kadınların hastaneye başvurmalarını engelleyici, başvuruları da baskılayıcı olduğunu öngörmek zor değil. Bu durumda bekar kadınların büyük çoğunluğunun fişlenmemek ve baskıya maruz kalmamak için yasadışı ve sağlıksız koşullarda kürtaja zorlanacaklar.

Tecavüz sonrası gebeliklerde ise daha vahim bir durum söz konusu. Kadınların tecavüz sonrası yaşadıkları travma, "ceninin masumiyeti" söylemiyle süreklileştiriliyor, baskıya dönüştürülüyor.

Kadınların aileden bağımsız, kendi yaşamları hakkında en doğru kararı verebilecek yeterlilikte, bağımsız bireyler olması, cinselliklerinin ve doğurganlıklarının denetiminin devlete ve erkeklere değil, kendilerine ait olmasıyla mümkün.

Bu nedenle de **"kürtaj haktır, karar kadınların"** demenin yaşamsal önemi önümüzdeki süreçte de geçerliliğini koruyacak...

Bahar Yiğitbaş Akça, Gultan Ergün / İstanbul 6 No'lu Şube

THY'de Kadın Emekçi Olmak

Zeynep ve Sezen iki hostes, iki THY emekçisi. Daha doğrusu iki THY emekçisiydiler. Artık işsizler. Geçtiğimiz Mayıs ayında hava iş kollarına grev yasağı getiren ve toplu iş sözleşmesinde hak kayıplarına yol açan düzenlemeye karşı THY emekçilerinin gösterdikleri direnişin ardından işine son verilen 305 emekçinin arasında onlar da vardı. Üstelik anlattıklarına göre işten çıkarılmalarına neden olan eylemlere katılmamışlardı bile. Yıllarca emek verdikleri işlerine, birer cep telefon mesajı ile son verilmiş olmasından dolayı THY'ye hem kırgın hem kızgındılar. İşten çıkarmalar sonrasında yalnız bırakıldıklarını düşündükleri için sendikaya da eleştirileri vardı.

Aslında örgütlenme ve hak arama sürecinde işten çıkarmalar üzerine bir röportaj yapmayı planlamıştık; ama onları dinlerken havayollarında kadın emekçi olmanın anlamı üzerine dinlediklerimizden çok etkilendik ve sizinle de esas olarak söyleşimizin bu kısmını paylaşmaya karar verdik. Biz onları uçağa binerken şık kıyafetleri ve her zaman gülen yüzleriyle yolcuları karşılarken ya da aynı güler yüzlülikle ve aynı şıklıkla güle güle derken görüyoruz. Bir mesleği icra ederken her zaman şık, "formunda" ve güler yüzlü olmanın anlamı nedir? Bu güler yüzün ardından ne tür baskılar olduğunu, cinsiyete dayalı ayrımcılıklar olabileceğini düşünmemişizdir pek. Peki ya cinsel taciz? Öyle ya hosteslik de tıpkı hemşirelik gibi yakın zamana değin sadece kadınlar tarafından icra edilen bir meslekti. Ve sadece kadınlar tarafından icra edilen bütün meslek mensupları gibi onlarla ilgili de pek çok "fıkra" çalınmıştır kulağımıza. Bunların, kadınların değil de erkeklerin anlattığı (ve güldüğü) fıkralar olduğunu söylersek, neyi kast ettiğimiz daha iyi anlaşılır.

Nasıl bir meslektir hosteslik? Cinsiyete dayalı pek çok baskı ve ayrımcılığı, meslek hastalığı ve taciz riskini içeren mesleklerini fedakarlıkla

yerine getirmelerinin karşılığında, işlerine birer mesajla son verilen Zeynep'e ve Sezen'e kulak verelim.

Bahar: Ne kadardır çalışıyordunuz?

Sezen: Ben 6 yılımı doldurmuştum 7 yıla bir ay vardı. Kabin amiriydim üç yıldır bu işi yapıyordum.

Zeynep: Fiili olarak dokuz aydır bu işi yapıyordum kabin elemanı olarak. Son olarak okyanus taşıtları uçuş eğitimini almıştım, uçmak nasip olmadan böyle bir olay yaşandı. Bütün hepimizin hayatı dağıldı.

Bahar: Bazı çalışanların iş akdi SMS ile fesedilmiş, hatta gittikleri yerlerde bırakmışlar, dönmeleri engellenmiş... Yani bu şekilde mi gerçekleşti?

Zeynep: Aynen öyle. Ben de "kadar da değildir, yapmazlar" diye düşünmüştüm; ama sonradan

>>> röportaj

tanıştığım bir erkek arkadaş, Güney Kore'de öylece bırakılmış. Epey korkmuş, "ne yapacağım burada" diye. Neyse ki kaptan yolcu olarak bindirip getirmiş yoksa orada kalacaktım.

Bahar: Peki SMS'le nasıl geldi haber?

Zeynep: Bana mesaj gelmedi. Bel ağrısı nasıl bir şey bilirsiniz yerimden kıpırdayamıyorum aradılar beni. İş akdiniz yasa dışı eyleme katıldığınız için fesedilmiştir diye. Ben de gerçekten hasta olduğumu söyledim. Sesim zaten acı içindeydi. Arayan arkadaş "Biliyorum, sesin de öyle ama elçiye zeval olmaz" dedi. Ben de teşekkür ettim, çünkü yapacak başka bir şey yoktu.

Bahar: O zamandan bu zamana tazminat falan?

Zeynep: Hiç bir şey! İspat etmeme rağmen hiç bir şey alamadım

Sezen: Normalde almamız gerekiyor. 17 aylık tazminat vermeleri gerekiyor ama alamadık, hatta atıldığımız madde gereği işsizlik maaşı bile alamıyoruz.

Zeynep: Mesaj geldi, yasadışı eyleme katıldığımız için tazminat alamazsın diye. Alacağım para zaten 400-500 TL civarı. Benim buna ihtiyacım var ama onlara koymaz. Sadece beni cezalandırmıyor, aynı zamanda ailemi de cezalandırıyor bu kadarı da fazla; bu ceza çok.

Bahar: İşten çıkartılanların ne kadarı kadın, ne kadarı erkek?

Sezen: Çıkarılanların çoğu bayan. Bir de incelediğinde, hepsi çok çalışkan, işini çok iyi yapan kişiler, sicillerinde hiçbir bozukluk yok. Ben de 6 yıl boyunca 2 kez rapor almışım.

Bahar: Kadınlar açısından mesleğinizin zorlukları neler?

Sezen: Bir kere sevmeden asla yapılacak bir iş değil.

Bahar: 8 boş gün nedir?

Sezen: 8 boş günümüz oluyordu. Bazen ABD'ye gidince bir iki gününü orada geçirmek zorunda kalıyorduk. Sendika bunun tamamen ülke içinde geçirilmesi gerektiğini belirtiyordu. Bu maddede uzlaşmıyorlardı. Haftalık çalışma saati 30'du 54 saat de mesai oluyordu.

Bahar: Pekiyi, 12 saat ev nöbeti nedir?

Sezen: 12 saat ev nöbetinde evdesin ama hiçbir şekilde bir şey planlayamıyorsun, her an diken üstündesin "Beni ne zaman çağıracaklar" diye. Biri hastalanırsa ya da rötardan dolayı, 2 saat önceden seni çağırabiliyorlar ve gitmek zorundasın. Ayrıca bu mesaiden de sayılmıyor.

Bahar: Mazeret izinlerini almak sorun muydu?

Sezen: Evet hem de çok. Çünkü birimizin aksatması, 36 kişiyi etkileyebiliyordu. O yüzden izin almak çok zor. Bizim yasal olarak yılda 7 gün mazeret izin hakkımız var ama onu bile bizim 8 günün içine koymaya çalışıyorlardı. Yeni uygulamada en az bir ay önceden dilekçeyle belirtmen gerekiyor, "şu gün mazeret iznini istiyorum" diye ve gerekçesini de yazacaksın.

Zeynep: Ben atılmasaydım 2 ay sonra mazeret iznimi alacaktım; çünkü annemi ameliyat olacak. Ameliyatı bile ona göre ayarlamak durumunda kalıyorsun ama tabii olamadı atılınca. Gerekçe olarak da "suistimal oluyor" diyorlar.

Sezen: Suistimal olmaz; çünkü çok yüksek paralar kesiliyor. Onun için gerçekten ihtiyacı olmasa almaz insanlar; 3 veriyorsa bin kesiyor. Ben mesela çok kez hasta hasta uçmuşumdur, rapor almak bazen daha zül geliyor.

Zeynep: Kaç kez ağlayarak uçuşumu tamamlamışım.

Sezen: Bir bayan olarak gerçekten çok zor, işimiz o kapıları açıp kapamak... Erkeklerin bile zorlandığı işi yapıyoruz. Bel fitiği mi

demezsin, boyun fıtığı mı demezsin yani meslek rahatsızlıklarının tümünü çekiyoruz.

Bahar: Kilodan dolayı atılma var mı?

Sezen: Evet, özellikle son iki yıldır daha da yaygın. Önceleri eve sarı bir zarf gönderiliyordu ve uyarılıyordu; ama artık hiç ona gerek duymadan insanları işten atıyorlar. Zaten birkaç arkadaş mahkemeye verdi davaları sürüyor.

Bahar: Kilo ve boy hakkındaki hassasiyet niye?

Sezen: O da görsellik ile alakalı, göze hitap etme ile.

Bahar: Kadın olarak, tacize maruz kalıyor musunuz?

Zeynep: Hayır, hiç öyle bir şeye denk gelmedim.

Sezen: Yok hiç denk gelmedim ama duydum. Biraz tabii karşı ile alakalı da olabiliyor. İnsanlar parayı verip bileti alınca seni de satın aldığını düşünüyor. Muhtemelen yapmışlardır ama görmezden gelmişlerdir.

Bahar: Meslek hastalıkları mesela rahim sarkması, kanser ve iç organların tahribi bunlar nasıl oluyor?

Sezen: İnş kalkıştan kaynaklı basınç sonucunda iç organlarımızda tahribat oluyor. Balonu düşünün, şişirirsiniz ve ağzını açınca dışarıya nasıl basınç çıkıyorsa bizim mesele de ona benziyor. İnşe geçince organlar büzülüyor, dışarı çıkınca da şişiyor. Kanser vakaları çok fazla bizim meslekte çünkü radyasyona maruz kalıyorsunuz. Birçok kaptan arkadaşımız emeklilik parasını rahatlıkla harcayamamıştır, hepsi kanser sonucu vefat etmiştir.

Bahar: Pekiyi, işveren iş güvenliğini sağlıyor mu?

Sezen: Zaten bunları bilerek başlıyorsun, yapacak bir şey yok. Bizim meslek aynen bir maden işçisinin işi gibi zor ve risklidir. İş sağlığı güvenliğimiz yok, çok ağır koşullarda çalışıyoruz.

Zeynep: Sendika sonucu düşünmedi, çok yanlış var; bizi yalnız bıraktı. 22 yıldır bu sendikanın başındasın, bu sonucu görmesi gerekirdi.

Sezen: Bayan olarak da çok zorluklar yaşıyoruz birçok kadın ilişkisini bitirmiştir... Çocuğunu doğru dürüst göremiyor, kendisine zaman ayıramıyor.

Bahar: Sözleşmede "şu kadar yıl hamile kalamasın" diye bir madde var mı?

Sezen: Evet, ilk işe girdiğimizde vardı, iki yıl hamile kalamasın diye bir madde. Ama erkelerle ilgili bir problem yok.

THY'deki işten çıkarmalar, AB İlerleme Raporu'na "kötü örnek" olarak girdi.

Mayıs ayında hava iş kollarına grev getiren yasağa ve toplu iş sözleşmesinde hak kayıplarına karşı Atatürk Havalimanı'nda direnen 305 THY çalışanı işten çıkarılmıştı. Raporda, sendikal haklar konusunda yapılan düzenlemelerin AB ve Uluslararası Çalışma Örgütü (ILO) standartlarına uygun olmadığı belirtilerek THY'nin işten çıkarmaları "kötü örnek" olarak gösterildi. Raporda, anayasanın "topluların iş sözleşmelerinde grev hakkı vardır" diyen 13. maddesi ve anlaşmazlık durumlarında Türkiye'nin taraf olduğu uluslararası sözleşmeleri esas alması gerektiğini düzenleyen 90. maddesinin ihlal ettiği belirtiliyor.

Kaynak: Bianet <http://www.bianet.org/bianet/toplum/141397-thy-ilerleme-raporunda-yere-cakildi>

Nüfus Beden İktidar: Daha Konuşacak Çok Şey Var!

Ayşegül Yalçınkaya / Samsun Şube

Foucault, bedenin iktidar ve egemenlik ilişkileri tarafından kuşatılmış olmasının en önemli sebebini bedenin bir üretim gücü olmasında görür. Beden hem üretken hem de tabi kılınmış hale geldiği zaman yararlı olur. Bunun için beden hesaplanması ve düzenlenmesi gereken siyasal bir araçtır. İktidarın uygulanması, davranışları yönlendirmek ve olası sonuçları bir düzene koymaktır. Bu kadınların, sistemin beklentileri doğrultusunda talep edilen biçimde davranmasını sağlayacak bir düzen ya da düzenlemedir. Yani iktidar, sahibinin istekleri doğrultusunda, sömürülenin baskı altında tutularak, şiddet uygulanarak, isteği dışında kimi davranışları gerçekleştirmesini zorla sağlamaktır.

Ataerkinin tarih boyunca çeşitli biçimlere bürünen tahakküm ve denetiminin yoğunlaştığı yerdir kadın bedeni. Bizzat bu denetim biçimleri kadın bedeninin nesneleştirilmesi, araçsallaştırılması olarak çıkıyor karşımıza.

Bu yazı son dönem yürütülen kürtaj tartışmalarının, devletlerin nüfus politikaları üzerinden kadın bedenine ve cinselliğine müdahalenin somut örnekleri üzerine bir derlemeyi içeriyor.

Nüfus politikası, kısaca ulaşılmak istenen iktisadi ve siyasal hedeflere bağlı olarak nüfusun artması ya da azalmasıdır. Bu amaçlara ulaşmak için kadınların sadece doğurganlık kapasitesi çerçevesinde ele alındığını ve kadınların 'devlet izni-onayı' ile nüfus üretimine katkısı olan, her daim bedenleri hesaplanması, düzenlenmesi gereken siyasal araçlar olarak tanımlandığını görüyoruz tarih boyunca.

Nüfusun düzenlenmesini sağlayan bio-iktidar ya da nüfus politikaları, özel olarak kadın bedenine yönelir. Öyleyse nüfusun düzenlenmesi kadının üreme kapasitesinin düzenlenmesi,

yani, kadınların kendi bedenleri üzerindeki belirleyiciliklerini yasalarla üreme yanlısı ya da karşıtı politikalara açık etmek demektir.

Türkiye'ye baktığımızda Cumhuriyet tarihi boyunca hiçbir dönemde nüfus politikalarının kadınlar için ve kadınlarla birlikte oluşturulmadığını görürüz. Kadının kendi doğurma kapasitesi ile ilgili belirleyiciliğinin artırılması asla bir amaç olarak görülmemiş. Bu politikaların asıl hedefi, ulaşılmak istenen iktisadi ve siyasal hedeflere bağlı olarak nüfusun artması ya da azalması olmuş.

Pronatalist (üreme yanlısı) nüfus politikalarının izlendiği dönemde (1923-1965) nüfusun artması ile siyasal ve askeri bir güç haline gelmek amaçlanmıştır. Kadınların kendi bedenleri ve kendi üreme kapasiteleri üzerindeki belirleyicilikleri yasalarla sınırlandırılmıştır. 1960'lardan sonra tam tersine nüfus artış hızının azaltılması benimsenmiş ve kadınların doğurganlığı azaltılmaya çalışılmıştır. Bu sefer de kalkınma, gelişme hedeflerine ulaşmak için kadın bedenine yönelinmiştir. İster pronatalist (üreme yanlısı) olsun ister antinatalist (üreme karşıtı) olsun bugüne kadar uygulanan tüm nüfus politikaları, kadın bedenini politik amaçlarına ulaşmak için yönlendirilecek bir nesne olarak görmektedir.

Günümüzdeki kürtaj hakkı, 2827 Sayılı Nüfus Planlaması Hakkında Kanun ile düzenlenmiştir. 10 haftaya kadarki hamileliklerin hastanelere başvurularak sona erdirilmesi, darbe sonrası dönemin "nüfus planlaması" düzenlemesi içinde serbestleştirilmiştir. Türkiye'de kürtaj, üç aşamalı bir hukuki sürecin sonunda 1983 yılında yasallaştırılmıştır.

1. 1923-1965 arası yasak dönemi: Türkiye'de 1965 yılından önce ülkenin nüfusunu artırıcı doğurganlığı teşvik eden pronatalist bir nüfus politikası izlenmiştir. Gebeliği sonlandırmanın yasak olduğu bu dönemde, gebeliği önleyici tedbirler de yasaklanmıştır. Bu yasak, 1926 tarihli 765 sayılı Türk Ceza Kanunu ("eski TCK") ile 1930 tarihli Umumi Hıfzısıhha Kanunu'nda düzenlenmiştir.

"Çocuk yapmaya mani fiil ve hareketlerin işlenmesi için propaganda yapılması" da, eski TCK'nın getirdiği yasaklardan biridir. Dönemin dikkat çekici bir diğer hukuki düzenlemesi de Umumi Hıfzısıhha Kanunu'na göre, en az altı çocuğu hayatta olan kadınlara devlet tarafından para ödülü veya arzu edenlere para yerine madalya verilmesidir. Bu düzenlemelerin çıkış noktası, dönemin doğumların artmasını destekleyen nüfus politikalarıdır.

2. 1965-1983 arası geçiş dönemi: Türkiye'de 1965 yılında kabul edilen 557 Sayılı Nüfus Planlaması Kanunu ile antinatalist politikaya geçilmiş ve ilk kez gebeliği önleyici yöntemlerin uygulanmasına, bu konuda toplumun bilgilendirilmesine ve eğitilmesine yasal olarak izin verilmeye başlanmıştır.

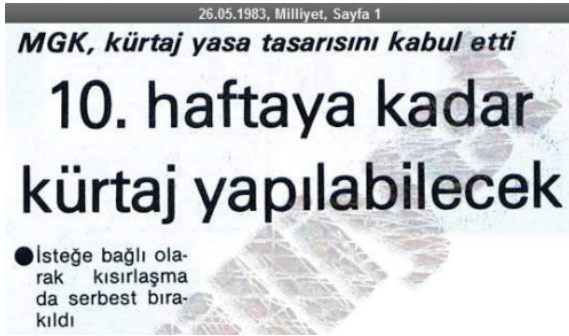
Bu döneme kadar izlenen doğum yanlısı politikalara bağlı olarak 1955-1960 yılları arasında nüfus artışı en yüksek seviyeye ulaşmıştır. Bu durumun sosyal ve ekonomik sorunlara yol açmasıyla, halk sağlığı ve kadın doğum uzmanlarının gebeliğin sonlandırılmasına yönelik makaleleri yoğunlaşmış ve 1965 yılında 557 sayılı Nüfus Planlaması Hakkında Kanun çıkmıştır. Bu yasayla tıbbi zorunluluklar halinde gebeliğin sonlandırılmasına izin verilmiş ve daha önce verilen para ve madalya ödülleri kaldırılmıştır.

3. 1983 sonrası: 2827 sayılı Nüfus Planlaması Hakkında Kanun ile gebeliğin 10. haftası dolana kadar isteğe bağlı kürtaj hakkı tanınmıştır. 10. haftadan sonra ise annenin hayatını tehdit edecek ve doğan çocuk için ağır maliyete neden olacak hallerde gerekçeli rapor ile kürtaj yapılabileceği söylenmiştir.

Hâlâ uygulamada olan bu kanuna göre, gebe kadın evli ise kürtaj için kendi rızasının yanı sıra kocasının da izni gerekmektedir.

Ayrıca 2005'te TCK'da yapılan bir düzenlemeyle tecavüz halinde gebeliğin 20. haftaya kadar sonlandırılabilmesi hükmü getirilmiştir. Gebelik süresi on haftadan az olan kadının kendi gebeliğini sonlandırması halinde suç oluşmayacaktır; gebelik süresi on haftadan fazla olan kadının kendi gebeliğini sonlandırması halinde ise kadına bir yıla kadar hapis veya adli para cezası verilmesi öngörülmektedir...

2009'da bir haberde, devlet hastanelerinde kadınlara kürtaj hakkının kullandırılmadığı, "özel hastanelerin de büyük bölümün dini ve etik gerekçelerle kürtaj yapmadıkları" aktarılmış. Kürtaj yapan hastanelerde de kadınlara evlilik cüzdanı sorulduğu bilgisi geçiyor. Hali hazırda enformal bir şekilde kürtajla ilgili işletilen süreci açık eden bir haber.

Nazi Almanyası'nda küçük Naziler doğuracak kadınları hedefleyen erkek egemen iktidar, bugün de Çin'de birden fazla çocuk yapmayacak, Türkiye'de ille de 3 çocuk doğurup cennetin kapılarını aralayacak kadınları tarif ediyor. Öyle görünüyor ki her dönemi ve iktidarı ortaklaştıran söylem kadına, kadının bedenine ve cinselliğine yönelik bir düşmanlığı içeriyor.

E hal böyleyken, bu yazının da amaç edindiği gibi, nüfus politikaları ve beden arasındaki ilişkinin erk tarafından oluşturulan ustalıklı birlikteliğine

bakarken bir yandan da iktidarın tüm araçları ve araçsallaştırdıklarıyla denetimini artırmak için her yolu mubah kılan yaklaşımını görünür kılmak gerekiyor. Biz kadınların hem karşılaştığımız sistemli ve çok ortaklı şiddet ve sonrasında maruz kaldığımız kısıtlanmış yaşamlarımıza hem de maruz bırakıldığımız değersizleştirilmiş bedenlerimize dair konuşmamız gerek. Daha çok konuşmamız gerek.

Dipnotlar

- 1 Foucault M, 1994, Cinselliğin Tarihi 3.çev. Hülya Tufan,(Afa yay.İstanbul,)
- 2 Özberk E., 2003, Nüfus Politikaları Ve Kadın Bedeni Üzerindeki Denetim Yüksek Lisans Tezi. Ankara Ün. Sosyal Bilimler Enstitüsü Kadın Çalışmaları Anabilim Dalı,2003, Ankara
- 3 Özberk, E., age.
- 4 Özberk, E., age.
- 5 27 Mayıs 1983 tarihli Resmi Gazete.
- 6 Şafak A.,Türk Hukukunda Gebeliğin Sonlandırılması İstanbul Üniversitesi Kadın Çalışmaları Yüksek Lisans Programı Kadın ve Sağlık Dersi Ödevi, 23.05.2012, İstanbul.
- 7 "Pırt Pırt Doğurmak"tan Bugüne" İstanbul - BİA Haber Merkezi 28 Mayıs 2012, Pazartesi.
- 8 Göker E., age.
- 9 Göker, E., age.

Kaynakça:

- 1- Foucault M, 1994, Cinselliğin Tarihi 3.çev. Hülya Tufan,(Afa yay.İstanbul,)
- 2- Özberk E., 2003, Nüfus Politikaları Ve Kadın Bedeni Üzerindeki Denetim Yüksek Lisans Tezi. Ankara Ün. Sosyal Bilimler Enstitüsü Kadın Çalışmaları Anabilim Dalı,2003, Ankara
- 3- 27 Mayıs 1983 tarihli Resmi Gazete.
- 4- Şafak A.,Türk Hukukunda Gebeliğin Sonlandırılması İstanbul Üniversitesi Kadın Çalışmaları Yüksek Lisans Programı Kadın ve Sağlık Dersi Ödevi, 23.05.2012, İstanbul
- 5- "Pırt Pırt Doğurmak"tan Bugüne İstanbul - BİA Haber Merkezi 28 Mayıs 2012, Pazartesi
6. Göker E., Kadının rahmini "devlet gibi görmek"(http://istifhanem.com/2012/05/26/rahim_ve_devlet/)

Günbatımında İş Biter Mi Hiç?

Esra Arslan / Adana Şb. Kadın Sekreteri

*... Her bahar, her yaz gurbette
Sılaya dönmesi olur velakin
Ne sılamız belli, ne gurbetimiz
Çiğdemi Ardahan yaylalarında
Nergisi Sinop'ta
Van'da koparmışsak sarı gülü
Portakal kokusu Kumlucadan gelir
Karıştırdık sıla nere, gurbet hangisi
Bizim gibi gurbetçi görülmemiştir...**

Türkiye'de mevsimlik tarım işçiliği dendiğinde Güneydoğu'dan ülkenin dört yanına geçici olarak çalışmak için göç eden insan toplulukları gelir akla. Ancak bu "geçici" olma durumu yılın dört mevsiminde olumsuz ve kötü koşullarda çalışma haline dönüştüğünden mütemadiyen zulüm anlamına da gelebiliyor. Hele bir de bu meslek, yaşadıkları kentteki yoğun işsizlik yüzünden tek istihdam alanı olarak karşılına çıkıyorsa.

1985'ten sonra bölge illerinden, yaşadığı alandan göç ettirilişi hiç de "doğal" koşullarda olmayan,

bulunduğu yere en yakın yerleşim alanı olarak Çukurova'yı gören ve mecburen tercih eden yaklaşık 500 kadar Kürt göçmenin yaşadığı yere, Tuzla'nın Karagöçer Köyü'ne düşüyor yolumuz. Öyle köy dediysem beton evleri bahçeleri, ağaçları ve çeşmeleri canlandırmayın gözünüzde. Sazlıklardan, kamıştan yapılmış derme çatma kulübelerdir ikamet ettikleri yerler bu göçerlerin. İkametlerinin şimdiki döneme kadar resmi bir geçerliliğinin olmaması kimlik alamamaktan tutun da hastalandıklarında hastane kapılarından geri çevrilişlerine kadar pek çok sıkıntı yaratmış onlara.

Tüm bu tablonun içinde bir de ezilmelerin, horlanmaların derinlerinde dolaşan bir kadın ise iş daha da zorlaşıyor. Köye vardığımızda köyün hemen sağ tarafında kavurucu Çukurova sıcaklığının altında kırmızı biber toplayan, başlarına sıcaktan korunmak için örttükları eşarbin altından sadece gözlerini görebildiğim mevsimlik kadın işçilerden Hatice, Rahime, Elif ve çadırlarında bizi konuk eden Zahide ve annesi Şükriye teyzeyle konuşuyoruz, konuşuyoruz yaşamı ve kadın olmayı.

8 kardeşin en küçüğü olan Hatice ailesiyle Adıyaman'dan göç edeli 23 yıl olmuş, yaşamını tarlaların içinde

Türkiye’de mevsimlik tarım işçiliği dendiğinde Güneydoğu’dan ülkenin dört yanına geçici olarak çalışmak için göç eden insan toplulukları gelir akla. Ancak bu “geçici” olma durumu yılın dört mevsiminde olumsuz ve kötü koşullarda çalışma haline dönüştüğünden mütemediyen zulüm anlamına da gelebiliyor .

bulan Hatice ve ailesinin tek geçim kaynağı mevsimlik işçilik. Sabah 7’de başlayıp akşam 5’te tarlada son bulan mesailerini aslında eve vardıklarında devam ediyor. “Ayaklarımızı azıcık uzatıp dinlenmek haddimize mi düşmüş” diyor. Yemek, çamaşır, bulaşık derken gözlerini yeni güne hazırlamak için ne zaman kapattığını hatırlamıyor bile.

zoruna gidiyor. Nedenini sorduğumda Karataş belediyesinin işi üstlenmediğini belirtiyor.

22 yaşındaki Şanlıurfa Sivrekli Rahime ise diğerlerinden biraz daha şanslı olduğunu düşünüyor. İşletme fakültesi son sınıf öğrencisi. “Tek çarem okumak” diyor tebessüm ederek. Günde 10 saat çalışmanın karşılığında sadece bir saatlik mola için yetersiz olduğundan

Elif ve ailesi Şırnak’tan buraya göç edeli henüz bir buçuk yıl olmuş. 21 yaşında. En çok da kışın zorlandığını söylüyor, tarlada yağmur çamurun içinde bazen neye döndüğümüzü unutuyoruz diyor. Elçinin (elçi, günlük işçilerden komisyon alan ve toprak sahibine işçi temin eden kişidir.) günlük yevmiye olarak neden onlara 27, Hatice ve ailesine de 34 TL verdiğini anlamlandıramamış. Yemek ücreti yevmiyeye dahil. Elçilerin varlığı onda nedenleri anlaşılamayan bir ayrımcılık fikrini oluşturmuş olmasına; ama ayrımcılığın sınırları burada bitmiyor tabii. En çok da eve yorgun argın döndüğünde tankerden viranelere su taşımak

utana sıkıla söylediğimizde elçiden azar işitiriz, Hasta adamın tarlada ne işi var, hastaysanız gelmeyeydiniz, buradaysanız çalışacaksınız diyor. "Şimdi buralar daha iyi diyor" Zahide Eskiden açık açık istemezlerdi bizi, Karagöçer köylüleri pis, kirli ve doğuluyuz" diye...

Zahide'nin annesi Şükriye teyze ise 55 yaşında ve 8 çocuk annesi, kimisini evlendirmiş torun torba sahibi olmuş ama; gördüğüm kadarıyla yaşama uğraşı tüm zorluklarıyla devam ediyor.

"Hükümetin baskısından Şırnak'tan buraya geldik. Bir gece yarısı yaşadığımız bir olaydan sonra apar topar göç etmek zorunda kaldık. 15 yıldır bu çadırda yaz kış demeden yaşıyoruz 10 yıl boyunca ne suyumuz ne elektriğimiz vardı, tarlaya gidip çalışmayınca suyu ve elektriği kesiyorlar; çünkü çalıştığımız bahçe sahiplerinden karşılıyor bunları, köyümüze de dönemiyoruz artık mecburuz çalışmaya .

bahsediyor hemen. Zaten hastalanmanın kendilerine yasak olduğunu söylüyor. Yeşil kartlarıyla şehre indiklerinde sadece devlet hastanelerine gidebildiklerini, zaten burada ilaç farklarını öderken cefa içinde kazandıkları günlük yevmiyeyi 2 dakikada bitirdiklerini anlatıyor bize. Hastalanmak başlarına iş açıyor. "Hastalanmamak en iyisi " diyor.

22 yaşında yüreği de yüzü gibi ışıl ışıl parlayan Zahide ve annesi Şükriye teyzeyle çadırlarının yanında birlikte tandır ekmeği yaparken karşılaşıyoruz. Buz gibi ayranı ve yanına yaptıkları sıcak ekmeği sunarlarken bize konuşmaya başlıyor Zahide, "Kendimi bildim bileli çalışıyorum, zaten 15 yıldan fazla oldu Şırnak'tan buraya geleli... Babam siyasi olunca cezaevine girdi ve hep biz çalıştık. Suyun taşınması, ekmeğin pişirimi, bulaşıkların yıkanması ve yemek her şey bizim elimize bakıyor. Zor çalışmak, hele de kadınlar için daha da zor. Çalışırken hastalandığımızı

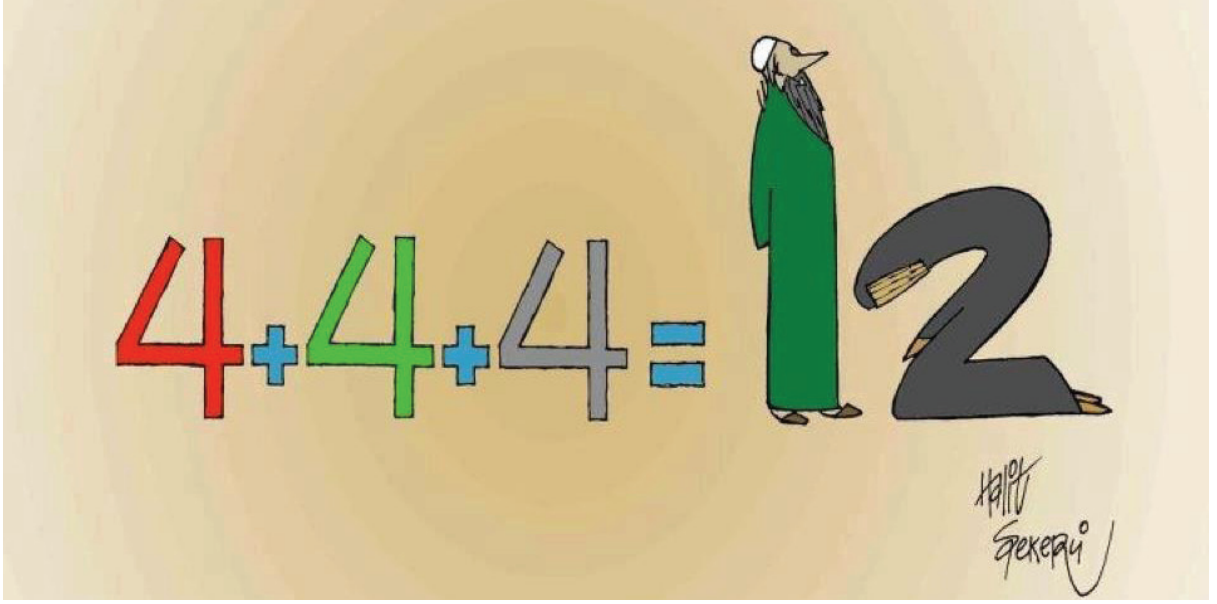
Biz çaylarımızı yudumlarken Karagöçer Köyü'nün kadın göçerleri birbirleriyle sohbet halinde güneşin alev sıcaklığının henüz kırıldığı akşam üstünde çadırlarına doğru dönüyorlardı; birikmiş yorgunluklarını atmak için değil elbet evde bekleyen bir yığın uğraşı yerine getirmek için. Aklıma Zahide'nin söyledikleri geliyor "Okuyaydım avukat olurum haksızlık yapanlara, bizi ezenlere karşı değil mi?"

*Gülten Akın "Kadın Olanın Türküsü"

4+4+4'ün Kadınlar Açısından Değerlendirmesi

Hamide Yiğit / Ankara 2 No'lu Şube

Yeni kadın düşmanlığının 4+4+4 ayağı

Eğitim sistemi kuramlar, öğretiler, ideolojiler üzerinden bireylere kazandırılmak istenen değerler ve birey davranışlarına verilmek istenen biçimlerle kendini var eder. 4+4+4 yasası da ideolojik argümanını içinde saklı tutan, toplumun tüm dokularını değiştirmeye-dönüştürmeye kasteden bir projedir. Toplumun yeni baştan piyasacı ve gerici-muhafazakar bir kurguyla dönüştürmeyi hedefleyen bu projenin kadınlara yönelik çok boyutlu bir saldırı niteliği taşıdığı açıktır. Hem piyasacılığın hem de gericiliğinin ilk elden muhatapları ve dolayısıyla birincil mağdurları kadınlar olacaktır.

AKP iktidarın pekiştirdiği, cins ayırıcı ve kadın düşmanı eğitim sistemi zaten vardı. Sömürüye dayanan kapitalist sistemin temel argümanı kadın düşmanlığına dayanır. Çifte sömürünün muhatabı hep kadınlar olmuştur. Kadınlar bu kez de AKP iktidarının hedefi haline gelmiştir. Kadın cinayetlerinin %400'leri aşan bir felakete AKP iktidarında ulaşması bir tesadüf değildir. Zira "Ben kadın-erkek eşitliğine inanmıyorum" diyen Başbakan'ın bizzat kendisidir ve kadın düşmanlığını kurumsallaştıracak olan 4+4+4

yasasında ısrar etmesi de bu düşmanlığın bir ifadesidir.

4+4+4 toplumsal cinsiyet rejimini derinleştirerek yeniden üretecektir.

Kadınlar 4+4+4 yasasında da özel bir yer tutuyor. Başbakan'ın "3 çocuk doğurun" talimatının açık arttırmayla 5 çocuğa çıkarılmasının üzerine bir de yeni eğitim yasasını koyduğumuzda, hele bir de Ulusal İstihdam Stratejisi'ni de eklediğimizde tablo daha net görülebiliyor.

4+4+4 kesintili eğitim modeli, sermayenin 30 yıldır sağlamaya çalıştığı dönüşümleri içeriyor. Tüm bu dönüşümler veli olarak, ucuz işgücü olarak kadını, piyasalaştırma ve gericileştirme ekseninde yeniden tanımlayıp, eşitsizlik üzerine kurulu toplumsal cinsiyet rejimini derinleştirerek yeniden üretecektir.

Toplumsal cinsiyette kadına yüklenen en önemli rol anneliktir. Neoliberal kapitalizmin bizdeki temsilcisi AKP ile birlikte daha da vurgulanan ve kutsanan aile ve annelik, 4+4+4 ile birlikte kadın üzerindeki erkek egemen denetimi daha da pekiştirme işlevi görmektedir. Bu işlev kadının

annelik görevine atıfta bulunurken, cinsiyete dayalı iş bölümünün yarattığı eşitsizliği de derinleştirmektedir. Okula başlama yaşının 72 ayın (6 yaşın) altında çekilmesi, gelişim dönemi açısından henüz oyun çağındaki olan ve okul-öncesi eğitime gitmesi gereken çocuklarımızın ilkökul disiplinine zorlanması ile birlikte kadınlar çocuklarını ücretli kreşlere göndermeye ya da çalışma yaşamının dışına çıkmaya zorlanmaktadır. İlkokula başlama yaşının 60 aya indirilmesi ve okulöncesi eğitimin zorunluluk kapsamından çıkartılmaya çalışılması kadınlara, "İşe başlamayın, çocuğunuza bakın" demektir. Bu söylemin karşılığı kadınlar için part time ve kayıt dışı istihdamın güçlü bir bileşeni olma çağrısıdır aynı zamanda.

4+4+4, güvencesiz kadın emeğine, kitlesel olarak güvencesiz kız çocuğu emeği eklemektir.

Yasa çıkartılırken yapılan önemli propagandalardan biri bu yasayla zorunlu eğitimin 12 yıl kesintisiz olduğu yalanıdır. Yeni eğitim sistemi ile 8. sınıftan itibaren devam zorunluluğu ortadan kaldırılarak açık-öğretim uygulaması getiriliyor. Bu kurgunun bir hedefi; iş dünyasının ucuz işgücü ihtiyacını

karşılama ve staj adı altında çocuk emeğini peşkeş çekmekten diğer hedefi de erken yaşta örgün eğitimden koparılan kız çocuklarının hızla cinsiyetçi işbölümünün gereği olan işlere yönelecek, yöneltilecek olmasıdır. (Ev işleri, yaşlı bakımı, çocuk bakımı vb.) Hâkim toplumsal cinsiyet rejimi de bunu gerektirmektedir.

Başbakan'ın "en az üç çocuk" tekerlemesinin basit bir zihniyet meselesi olarak değerlendirilemeyeceğinin göstergeleri bu açıdan çoktur. Kadınlara çocuk doğurma görevi kutsanarak aşılırken, bunun arkasında ideolojik bir kurgunun olduğu artık biliniyor. Ulus ötesi sermayeye vaat edilen ucuz işgücü cenneti, mevcut nüfus artışına göre ilerisi için tehlike sinyalleri vermeye başlamış, bunun önlemini almak için istatistiksel hesapla "hane başına en az üç çocuk" formülü üretilmiştir. Kürtaj yasağı da sezaryenle doğuma kısıtlama da bu kurgunun uzantısıdır.

Sermaye açısından "Maliyeti düşür karı artır" ana kuralı eğer, 4+4+4 ile örgün eğitim dışına çıkartılan çocuk kadın emeği, ev eksenli işler ve merdiven altı atölyelerde her zaman yer bulacaktır. Üretimin belli bir aşamasının evlere taşınması ve esnek çalışma rejimini

yaygınlaştıran Ulusal İstihdam Stratejisi'yle, özellikle kız çocuklarının anneleri ile birlikte ev eksenli düzensiz ve kayıt dışı çalışma süreçlerine katılımını besleyen 4+4+4 düzenlemesi, güvencesiz kadın emeğine kitlesel olarak güvencesiz çocuk kadın emeği eklemektir.

4+4+4 kız çocuklarını örgün eğitim dışına itiyor.

Madalyonun diğer yüzünde ise asıl amaç kız çocuklarını eğitimin dışında bırakmak, "gözü açılmadan baş-göz etme" muhafazakârlığını yerleştirip çocuk yaşta anneler yaratmaktır. Seçmeli adı altında zorunlu olarak dayatılan dinsel içerikli dersler bu hedefin fikri propagandasını fazlasıyla yapacaktır. Bu propaganda "kız çocuklarını dinin gereği örtünmeye" zorlayacak, sonrasında da "karma eğitim zulmü"nden kurtaracak alt yapıyı da hazırlayacaktır.

(4+4+4'ün çıkması için kırk takla atanların bilinen aktörleri " bizi karma eğitim zulmünden kurtarın" diyerek bu hedefi işaret etmişlerdi.) Din kisvesi altında kız çocuklarına değersiz oldukları, yaşı ne olursa olsun evlenme ve çocuk doğurma görevi kutsanarak öğretilmektedir.

4+4+4'e karşı mücadele toplumsal cinsiyet eşitsizliğine karşı kadınların özgürleşme mücadelesidir.

Yeni eğitim sistemi emek piyasalarının ve toplumsal cinsiyet rejiminin yeniden

AKP 4+4+4 ile kadınları, evinde eşine ve çocuklarına karşı görevlerini yerine getirdiği sürece yani anne olarak, iyi bir "kul" olarak tanımlayan gerici siyasetiyle, kadını bir kez daha ötekileştirmekte, toplumsal cinsiyet eşitsizliğini derinleştirmektedir.

yapılandırılmasından, eğitimin kamusal ve bilimsel niteliğine, farklı kimlik ve inançlardan halkların eşit yurttaşlık taleplerine kadar eşitsizlik temelinde kapsamlı bir dönüşüm yaratacak etkiye sahip. Bundandır ki 4+4+4 sadece eğitim alanındaki müfredat değişikliği, sadece okula başlama yaşının erkene alınması değildir.

AKP 4+4+4 ile kadınları, evinde eşine ve çocuklarına karşı görevlerini yerine getirdiği sürece yani anne olarak, iyi bir "kul" olarak tanımlayan gerici siyasetiyle, kadını bir kez daha ötekileştirmekte, toplumsal cinsiyet eşitsizliğini derinleştirmektedir. Bu açıdan ırkçı, gerici, piyasacı, cins ayrımcı 4+4+4'e karşı mücadele aynı zamanda kadınların çocuk yetiştirilmesinde kendilerine yüklenen rolü de tersine çevirerek çocuk bakımının toplumsallaştırılmasını talep eden bir özgürleşmenin fitilini de ateşleyebilir. 4+4+4'e karşı mücadele, 72 ayın altında çocuklarımızın okulöncesi eğitime gönderilmesi talebi ile ücretsiz kreş talebini, kadınların güvencesiz ve kayıt dışı istihdamına karşı güvenceli çalışma talebini bu kez de eğitim hakkı mücadelesi ile ortaya çıkartabilecek olanakları sunmaktadır. Bu olanak gerici politikalar ile aile içerisinde konumlandırılan/tanımlanan "kadın" rolüne karşı özgürleşmeyi ifade eder.

Kadın-Sömürü-Gece Kulübü = KIBRIS

Canan Avcı, Niyazi Çoban / KTÖS Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Komitesi

"Ücret köleliği var olduğu sürece, kaçınılmaz olarak fuhuş da var olacaktır. İnsanlık toplum düzeni tarihindeki tüm ezilen ve sömürülen sınıflar daima ezenlere birincisi ücreti ödenmeyen emeklerini ve ikincisi de "efendilere" kadınlarını metres olarak sunmak zorundaydılar."
(Lenin)

Fuhuş; kadın cinsiyetinin aşağılanması, cinselliğinin meta olarak pazara taşınması ve cinsel ilişkinin alınıp satılır duruma getirilmesidir. Fuhuş sektörünün pazar halini almasının başlıca nedeni kapitalizmdir. Pazarda pazarlanacak bir meta olması gerekmektedir. Bu da kadının cinselliği ve bedenidir.

Fuhuşun devlet tarafından yasaklanması, teşvik eden çevreler tarafından yaygın hale getirilmesini engellemiştir. Var olan pazara çeşitli sebeplerden dolayı daha çok kadın itilmektedir. Sosyo-ekonomik durum bu olayı tetiklemektedir. Toplumun en alt

gelir tabakasından gelen kadın bu sektöre sürüklenmektedir. Yukarıda Lenin'in sözlerinden de anlaşılacağı gibi bu sorun sistemin ve sınıfsallığın sonucudur. Ezen-ezilen ilişkisinin sürdüğü toplumlarda fuhuş kurum hizmeti görür. Fuhuşu kötüleyen ve yasalarla yasaklayan devlet, başka bir tarafta bu sektörün kârına ortak olmaktadır. Bu bir ironidir. **Kıbrıs'ta oluşan bu sektör adeta devlet eliyle planlanmakta ve kadın bedeninin sömürülmesine izin verilmektedir.**

Bu olaylara ev sahibi mekanlara genelev denmektedir. Kıbrıs'ta yasal engellerden dolayı genelev adı altında bir işletme bulmak mümkün değildir. Bu durumda, böyle bir yerin açılması halinde anında kapatılması gerekmektedir. **Gece Kulübü** ise müzikli eğlence programları düzenleyen otel dışındaki herhangi bir alkollü içki satışı yapan ve konsomatris çalıştıran eğlence yeridir. Konsomatris de gece kulübünde müşteri ile birlikte yiyip içerek çalıştığı yere kazanç sağlayan kadını

anlatmaktadır. Bu tanımların aksine **genelev ile aynı görevi üstlenmiş, kadını konsomatris adı altında fuhuşa zorlayan gece kulüpleri** kapatılmamaktadır. Devlet gece kulüplerinde süre gelen fuhuş olaylarını çeşitli mazeretlerle denetlemeyerek görmezden gelmektedir. Sonuç olarak da işletmeden vergi alarak kazanç sağlayan **devlet, polis ve gece kulübü sahipleri** üç maymunları oynamaktadır. Kıbrıs'ta gece kulübü açmak için işyeri izni ve işletme izni verilirken, Maliye İşleriyle Görevli Bakanlığın ilgili kalemine yatırılmak üzere ilgiliden aşağıda öngörülen miktarda harç alınır:

- * İşyeri izni için;
 - I. sınıf gece kulüpleri için aylık asgari ücretin dokuz katı kadar;
 - II. sınıf gece kulüpleri için aylık asgari ücretin altı katı kadar;
 - III. sınıf gece kulüpleri için aylık asgari ücretin üç katı kadar;
 - Pub için aylık asgari ücretin yarısı kadar.
- * İşletme izni için;
 - Gece kulüpleri için aylık asgari ücret kadar ve Publar için aylık asgari ücretin %20'si kadar.
 - İşyeri izni ile işletme izni, her yıl Ocak ayı içerisinde yukarıdaki(1)'inci fıkrada öngörülen harçlar ödenmek suretiyle yenilenir ve ait olduğu yılın Aralık ayının otuz birinci günü sona erer. Ocak ayı içerisinde ödenmeyen

izin bedelleri, Kamu Alacakları Tahsil Usulü Yasası'nda öngörülen şekilde gecikme zammı eklenmek suretiyle ilgililerden tahsil edilir.

Kıbrıs'ta kayıtlı olarak çalışan **42 gece kulübü** ve **2 pub** bulunmaktadır. Yukarıda verilen bilgiler ışığında devletin kazancı küçümsenemeyecek boyutlardadır. Kıbrıs'ta yarımından çoğu Makedonya'dan olmak üzere, Ukrayna, Özbekistan, Kenya, Kırgızistan, Rusya, Türkmenistan, Kazakistan ve Fas'tan toplam kayıtlı 426 konsomatris çalıştırılmaktadır. Bu konsomatrislerin büyük çoğunluğu yabancı uyruklu olduğundan, belli başlı izinler almaları gerekmektedir.

*30/2007(6) Ön izin alınarak ülkeye getirilen konsomatrislerin gece kulübünde çalışabilmesi için ilgili gece kulübü sahibi ve/veya işletmecisi derhal devlet hastanesinin ilgili biriminde konsomatrislerin sağlık kontrollerini yaptırarak toplum sağlığını tehdit eden bulaşıcı bir hastalıktan muzdarip olmadıklarını gösteren sağlık raporları ve Yabancıların Çalışma İzinleri Yasası uyarınca istenen diğer belgeleri temin ederek Çalışma İzni almak üzere Çalışma İşleri ile Görevli Bakanlığa başvurur. Bakanlıkça kendisine, her konsomatris adına ayrı ayrı çıkarılmış en çok altı aya kadar süreler için birer Çalışma İzni verilir.

*Çalışma karnesi alan konsomatrislerin pasaportları ülkede kaldıkları süre içerisinde muhafaza edilmek üzere Polis Genel Müdürlüğü Muhaceret Birimi'ne teslim edilir.

*Sağlık raporu olumlu olmayan konsomatrisler, Yabancılar ve Muhaceret Yasası uyarınca derhal sınır dışı edilirler.

Görüldüğü gibi konsomatrisler, sebebi açıklanmayan bir biçimde, diğer yabancı uyruklu işçilerden ayrı statüde işlem görmektedirler. Bunun sonucunda giriş izni alan konsomatrislerin ellerinde bir belge bulunmamaktadır. İki kopya halinde hazırlanan belgenin birisi gece kulübü sahibine, birisi de polis genel müdürlüğüne

verilmektedir. Yukarıda yazıldığı gibi, konsomatrislerin pasaportları ülkede kaldıkları süre içerisinde Polis Genel Müdürlüğü'nde muhafaza edilmektedir. Yani konsomatris kadın, yurtdışına çıkmak ve işi bırakmak isterse, önce işvereniyle daha sonra polisle muhatap olmak zorundadır. Bunların yanında konsomatris, istediği zaman seyahat etmekten de mahrum bırakılmaktadır.

* Gece kulübü sahibi ve/veya işletmecisi tarafından sağlanacak konsomatrislerin ikamet yerleri, gece kulübü ile bağlantısı olmayan ayrı ve bağımsız yerde olmalıdır.

*Bu Yasa kurallarına uygun olarak getirilecek her konsomatris için izin isteminde bulunan gece kulübü sahibi ve/veya işletmecisinden Muhaceret Dairesi'nde aylık asgari ücretin %10'u oranında harç alınır.

*Konsomatrislerin düzenli olarak devlet hastanesinde sağlık kontrollerini yaptırmaları gerekir. Kontrol sonucunda toplum sağlığını tehdit edici, bulaşıcı bir hastalık taşıyan konsomatrisler ile kontrolünü zamanında yaptırmayanların çalışma izinleri iptal edilir ve sınırdışı edilirler. İlgili gece kulübü sahibine ve/veya işletmecisine kontrolünü zamanında yaptırmama nedeniyle sınırdışı edilen konsomatris yerine başka konsomatris getirme izni verilmez.

*Çalışma saatleri dışında ve/veya gece kulübü dışında bir yerde konsomatris çalıştıran, bir kişi suç işlemiş olur ve mahkûmiyeti halinde bir yıl kadar hapis cezasına veya para cezasına veya her iki cezaya birden çarptırılabilir.

Devlet, yasada yer aldığı gibi konsomatrislerin çalışma saatleri dışında özgür bir yaşam sürdürmelerine imkân veren ortamın sağlanıp sağlanmadığını

Devlet, yasada yer aldığı gibi konsomatrislerin çalışma saatleri dışında özgür bir yaşam sürdürmelerine imkân veren ortamın sağlanıp sağlanmadığını denetlemediği için, seks köleliğine göz yumarak, gece kulübü işletmecisinin işlediği suçlara ortak olmaktadır.

denetlemediği için, seks köleliğine göz yumarak, gece kulübü işletmecisinin işlediği suçlara ortak olmaktadır. Halkı korumak adına konsomatrislerin rutin olarak sağlık muayenesine tabi tutulmalarını isteyen devlet gece kulüplerinde fuhuş yapıldığının da bilincindedir. Bazı otellerde ölümle neticelenen olaylar sonucunda, konsomatrislerin sadece gece kulübünde çalıştırılmadıkları ortadadır. Peki, bunun denetimini yapması gereken devlet nerededir? Kıbrıs'ta uygulanan iç ve dış politikaların sonucu olarak, adamızda gece kulübü ve kumarhane turizmi yapılmaktadır. Türkiye'de muhafazakârlaşan devlet ve onun muhafazakârlaştırdığı halkın ülkesinde, gece kulüplerine yer yoktur. Fakat en yakın seçilmiş yer olan adamızda meydana gelen kadın bedeni sömürüsü ve gece kulübü turizmi devam etmektedir. Bunun bir diğer suçlusu ortadadır.

Yasanız “Yasa” Olsaydı

Her Gün Onlarca Kadın Öldürülmezdi

Nurşen Yıldırım / KESK Kadın Birimi

Gün geçmiyor ki kadına yönelik bir şiddet haberiyle karşılaşmayalım. Her gün artık adına “cins kırımını” dediğimiz, devletin çıkardığı kadük yasanın da işe yaramadığı bir kadın katli yaşıyoruz.

2011’de 257 kadın, 32 erkek, 14 çocuk ve iki bebek öldürdü, en az 102 kadın ve 59 kız çocuğuna tecavüz etti. 2011’de koruma talep ettiği, savcılığa veya polise şikayette bulunduğu ya da sığınmaevlerine yerleştirildiği halde 11 kadın öldürüldü, üç kadın ağır yaralandı.

2012’nin ilk sekiz ayında toplam 114 kadını öldürdü, 171 kadını yaraladı, 78 kadına tecavüz etti, 106 kadını taciz etti.

Yukarıdaki sayılar herhangi birer sayı değil. Bir insanın, bir kadının hayatı demek. Geleceği, hayalleri, özlemleri, kızgınlıkları, sevdaları, çocukları, umutları, aşkları, hüznüleri her şey demek. Her şey ama her şey bitiveriyor bir erkeğin elindeki bir silahla, bıçakla, nacakla, baltayla, testereyle. Hem de acı çektirerek.

Son 10 yılda şiddet eğilimlerinin artmasıyla da kadınlara yönelik cinayetlerin biçimleri de değişti. Bir kurşunla öldürmek yerine onlarca kurşun sıkıp, yetmeyip baltayla paramparça edip, o da yetmeyip üzerine beton döküp gömen insanlıktan çıkmış vahşetlerle karşılaşmaktayız.

Bianet’in derlediği son üç yıldaki dökümlere bakarsak sayıların ne kadar yüksek olduğunu görebiliriz:

“Erkekler, 2010’da en az 217 kadın ve üç çocuğu öldürdü, 164 kadın ve 4 çocuğu yaraladı. En az 381 kadın ve çocuk tacize, 207 kadın ve çocuk tecavüze maruz kaldı. Taciz ve tecavüze maruz bırakılanların büyük çoğunluğu çocuklardı. 23 kadının intihar ettiği öne sürüldü ya da şüpheli şekilde yaşamlarını yitirdiler. En az 646 erkek ve oğlan çocuğu cinayet, yaralama, taciz ve tecavüz olaylarının faili olarak gözaltına alındı, tutuklandı ya da aranmaya başlandı.

Ve kadınları öldürenlerin yüzde 50’si kocaları. Onları sevgilileri, babaları, eski kocaları, erkek kardeş, akraba, eski sevgili, üvey baba, nişanlı, damat ve evlatları izliyor. Yani en yakınındakiler, yani onu en iyi tanıyanlar. Ne acıdır ki kadınları en çok kocaları öldürdü; yani katil kadının en yakınındaki. En çok kullanılan cinayet aleti ise ateşli silahlardı.

İşin en vahimi ise devlet öldürülen kadınları koruyamadı. 2011’de koruma talep ettiği, savcılığa veya polise şikayette bulunduğu ya da sığınmaevlerine yerleştirildiği halde 11 kadın öldürüldü, üç kadın ağır yaralandı. 2012’de bu oran yasa çıkmasına rağmen ne acıdır ki daha da fazlaydı.

2012’nin 8 Mart’ına yetiştirilmeye çalışılan, adı bile “kadın”ı değil “aileyi koruyan” zihniyetle çıkarılan yasanın da bir işe yaramadığı yukarıdaki rakamlardan bile çok rahat görülebilir. Çünkü AKP hükümetinin bu yasayı çıkarmadaki temel

amacı kadını korumak değil, uluslararası kamuoyunda bu konuda artık gizlenemez açıklarını kapatmaktı. Böyle olunca da yasa çıkarmak ve Sosyal Hizmetler Danışma Merkezini Bakan'ın memleketi Maraş'a almak dışında pek de bir şey yapılmadı. Çünkü şiddet başvurusu yaptığı halde kadını korumayan ve evine gönderen, en küçük eylemde bile kadınlara saldıran polislerle her gün karşılaşılıyor. Yasa çıkmalı 10 ay olmasına rağmen belediyelerin zorunlu oldukları halde sığınmaevleri açtıklarını görmedik. Yargı ise "haksız tahrik indirimi" peşinde, nereden ne bulurum da kadınları öldüren erkeklere daha az ceza veririm hesabında. N.Ç. davası başta olmak üzere gördük, öyle gerekçelerle "iyi hal indirimi" yapıyorlar ki, pes dememek elde değil. "Televizyonun kumandasını fırlattı, bana küfretti, tayt giyiyordu, erkekliğime hakaret etti, kadınlık görevini yapmıyordu, sigara içiyordu.... Bu söylemler, kadına yönelik cinayetlerde erkeklerin kullandıkları mazeretlerden birkaçı. Aynı zamanda toplumun kadına bakışını ve erkeklerin de bundan pay çıkarıp her türlü davranışı kendilerine reva görmelerini de çok net açıklayan ifadeler.

Ama açıklanamayan bir yer var ki o da toplumsal kuralları düzenleyen ve uyulmasını sağlayan hukukun ve hukukçuların da bunları ciddiye almaları ve kadınları öldüren erkeklerin bu mazeretlerini ve ucu açık beyanlarını (belki de yalanlarını- ki şahit yok çoğunda) "tahrik" olarak değerlendirip, cezalarında indirim yapmaları. Böyle olunca da katil erkekler, en fazla 6-7 yıl cezaevinde yatıp, özgürlüklerine kavuşuyorlar. Halbuki bir insanı öldürmenin bedeli bu kadar az olmamalı!

Katil erkeklerin bir diğer başvurdukları yol da ruh ve sinir hastanelerinden ya da adli tıptan rapor almaya çalışmaları. Örneğin, BES üyesi Necla Yıldız davasında olduğu gibi, katilin mahkemede delitaklidi yapması, hakimmesleğini sorduğunda askerim deyip, duruşmadaki askerlere sarılması;

üstündekileri çıkarıp soyunması indirim almak için yaptıklarından bazılarıydı. Neyse ki kandıramadı. Bir diğeri de Ayşe Paşalı davasında katilin rapor almaya çalışması, "Bıçağı neden taşıyorsun" sorusuna "Evde yalnız kalıyordum, korktum, sesler duyuyordum, onun için aldım" yalanları vardı. Tabii bu davalarda kadınların davaları takip etmeleri ve mahkemelerde bir baskı unsuru oluşturmaları da çok önemliydi.

Günde beş kadının öldürüldüğü Türkiye'de, bu cinayetleri işleyen erkekler ne yazık ki çeşitli indirimlerle en fazla 6-7 yıl cezaevinde kalıyorlar, sonra da serbest bırakılıyorlar. Halbuki, suç işlediği tespit bile edilemeyenler, sırf düşündükleri ve barışı savundukları için, 8 Mart'lara katıldıkları için, her yerde anadillerinde konuşmak istedikleri için, kadınlarla birlikte mücadele ettikleri için davaları aylarca görülmeyip, bazılarında da on yıllarca ceza verilebiliyor. KESK'li kadın yöneticilerimiz, arkadaşlarımız, EĞİTİM SEN Kadın Sekreterimiz bunlardan sadece birkaçı.

Biz kadınlar olarak aslında kadın cinayetlerinin politik olduğunu ve iktidara sahip olanların işine geldiğini biliyoruz. AKP hükümetinin toplumu muhafazakârlaştırma çabalarının en etkilisinin kadın üzerinden yürütüldüğünü de görüyoruz. Bildiklerimizi ve gördüklerimizi bilmeyenlere ve görmeyenlere gösterdiğimiz için arkadaşlarımız bugün çocuklarından, sevdiklerinden ve bizden uzak. Ama buna rağmen;

Bilmeye, görmeye ve bunları herkese göstermeye devam edeceğiz.

Savaş ve Kadın!

Dilek Adsan / Diyarbakır Şube

Savaşlardan en çok kadınlar etkileniyor

25 Kasım Kadına Yönelik Şiddetle Mücadele Günü nedeniyle yazı yazmam istendiğinde, Diyarbakır'da yaşamının olağan koşullarının olmadığını belirtmem gerekiyor... Öncelikle arayan arkadaşımın dediklerini anlamıyordum. Askeri jetlerin çıkardığı ve savaşı unutmayı engelleyen ses yaklaşık on dakika sürdü.

Okulum da meşhur Diyarbakır Cezaevi'nin hemen yanı başında. Panzerler, tomalar, çevik kuvvet ve atılan gazlara tanıklık ettiğimiz, dahası nasibimizi aldığımız günleri yaşıyoruz. Bugün itibarıyla açlık grevinin 53. günü. Kritik eşik aşılmış durumda. Kadınlar, analar, babalar, bacılar, kardeşler, uygulanan şiddete maruz kalıyor. İçerde açlık grevi devam ederken "Artık ölüm haberi almak istemiyoruz" diyen dışarıdakilerin boğazında düğümleniyor lokmalar...

Savaşın, tarih boyunca değişik tanımları yapılmıştır. Çocukluğu, gençliği ve yetişkinliği otuz yıllık savaşa tanıklık eden bir kadın olarak soruyorum; "Savaş nedir" diye... Yanıt oldukça açık. Bunca yıldır yaşayamadıklarım oluyor: Dilimiz, kültürümüz, kimliğimiz, inancımız, irademiz... Çünkü savaş iradeyi kırmak için kullanılan politik zor yöntemidir ve politik zor aracıdır.

Büyük Larousse savaşı, "istediklerini kabul ettirmek ve başkasının isteklerine boyun eğmemek amacıyla girişilen kuvvet denemesi"

olarak tanımlar. Savaşlar sadece insan öldürmek için değil, kaynakları, hammadde ve pazarları ele geçirmek; kar için yapılır. Savaş, politikanın bir parçasıdır. Politika beyindir, savaş sadece bir alettir. Bu durum itibarıyla savaşın hiçbir zaman öz yasaları olamaz, mantığı olamaz.

Politika bugün de eline kalem yerine, ikna yerine silahları almıştır. Suçlanması gereken savaşın etkilerini yaratan politikacılarıdır. Tarihte, özellikle alt düzeylerdeki toplumlarda savaş ne merkezi olarak örgütlenebiliyor ne de değişmez şefler tarafından yönetilebiliyordu. Nispeten seyrek yapıyordu. Çok insan öldürmeyi de amaçlamıyordu. Oysa uygar dünyada savaşlar kurumsallaştırılmış, değişmez şeflerce üretilir ve örgütlenir hale gelmiştir. Dakikada 1.9 milyon dolar askeri harcama yapılmaktadır.

Savaşlardan en çok kadınlar etkileniyor.

Uygarlık tarihi iç içe geçmiş tutsaklıkların tarihidir. Uygarlık tarihi, devleti, iktidarı, sınıfları, orduları, cinsiyetçiliği, egemenlik ilişkilerini, köleliği, mülkiyetçiliği yarattı. Bütün bunları kadın üzerinde gerçekleştirdi. Kölelik ilk olarak kadınlara başladı... İlk sömürgeleştirilen kadın oldu. "Kadınlar, cins, sınıf ve ulus olarak en eski köledir ve ilk tutsak alınanlardır". Sınıflı uygarlığın özü bu tanımda yatmaktadır. Savaşların ve çatışmalı ortamların bedelini göç, yoksulluk, şiddet, tecavüz, ayrımcılık gibi sonuçlarını en fazla biz kadınlar yaşıyoruz. Savaşlarda ve çatışmalı ortamlarda ayrımcılığa, görünmez kılınmaya, erkek egemenliğine karşı mücadelemiz zorlaşıyor.

Sesimiz daha duyulmaz oluyor, emeklerimiz yok sayılıyor. Kadına yönelik şiddet, taciz, tecavüzler artıyor. Kadınlar, kendilerini koruyacak mekanizmalardan yoksun kalıyor. Kadınların eğitimine, sağlığına, güven içinde yaşamasına, kendini geliştirmesine ayrılacak pay savaşa harcanıyor.

Savaş bir kadına neler yapar?

Çocuklarını öldürür, ailesini yok eder, onu vahşetiyle kana buladığı dünyada yapayalnız bırakır. Savaş bir kadına tecavüz eder; sadece bedenine değil aklına, kalbine, kimliğine... Bedeninde ve ruhunda onulmaz yaralar bırakır. Savaş kadını öldürür. Bazen bedenini parçalar, bazen ruhunu... Çoğu zaman ikisini birden. Savaşın kadına yaptıklarının coğrafi bir ayrımı yoktur. Almanya, İspanya, Bosna, Vietnam, Afganistan, Türkiye veya Suriye... Savaş, yeryüzünün neresinde vuku bulursa bulsun sistematik bir şekilde kadının tüm hücrelerine hücum eder. Türkiye'de 30 yıldır süren savaş, tüm canlıları, toplumsal yaşamı, ülke ekonomisini etkiliyor. Bu savaşın bilançosu:

İnsan hakları örgütlerinin verilerine göre, savaşta 3 bin 830 köy yakıldı, zorla boşaltıldı; yaklaşık dört milyon Kürt, zorunlu göç mağduru oldu.

1990-2010 verilerine göre bin 251 kişi gözaltında kaybedildi; yaklaşık 5 bin kişi "faili gizlenen" cinayetlerde katledildi.

345 çocuğun yaşam hakkı çalındı. Savaşın toplam insan kaybı ise 40 binin üzerinde.

Yaklaşık 70 bin köy korucusunun gerçekleştirdiği kaçırma, gasp, köy yakma, mülkiyete el koyma, tecavüz, kaçırma, yaralama, işkence, öldürme gibi insanlık suçlarının bilançosu binlerle ifade ediliyor.

Zorunlu göçe maruz kalan milyonlarca insan açlığa, yoksulluğa, şiddete, güvencesiz yaşam koşullarına mahkûm edildi.

Kürt kadınları için bu katmerli yoksullaşma, yalnızlaşma, yeni yaşam alanlarında daha da korunmasız hale gelme, şiddetin artması, yaşam koşulların ağırlaşması demek.

Yaşam alanlarının güvenlik gerekçesiyle yok edilmesi, birçok bölgesel geçim kaynağının ortadan kaldırılması, bölge halkını yoksulluğa sürüklediği gibi hayvancılığa ve tarıma da büyük

zarar verdi. Bundan en çok ülkenin en yoksulu olan kadınlar etkilendi.

Stockholm Uluslararası Barış Araştırmaları Enstitüsü'nün araştırmasına göre, Türkiye GSYH'sının yüzde 5.30'unu askeri harcamalara ayırıyor. Dünyada savaş harcamaları izlenen 173 ülkeden yalnızca 19'unun askeri harcamaları yüzde 5'i geçiyor. Türkiye en çok silah edinen üçüncü ülke.

Savaş, cinsiyetçiliği, kadınlara ve çocuklara karşı şiddeti, homofobiyi, transfobiyi, ırkçılık, milliyetçilik ve militarizmi besleyip güçlendiriyor.

Milliyetçilik ve militarizm konularını çok tartıştık. Kadınlar olarak savaştan beslenen ve savaşı besleyen bütün militarist odaklara karşı olmak gerektiğini savunduk.

Ortadoğu'da, bölgede savaş tırmanıyor. Militarizm güçleniyor. Milliyetçilik, cinsiyetçilik güçleniyor. Kadınlar için şiddet, baskı ve yoksulluk demektir.

Sonuç olarak,

Cinsiyetçiliği içselleştirerek varlığını sürdüren savaş güçlerine karşı mücadele, kadın kurtuluş mücadelesinin en önemli parçasıdır. Savaşa karşı barışı, şovenizme karşı halkların kardeşliğini savunmak gerekir. Savaş karşıtı olanlarla ortak hareket edilmelidir. Militarist güçlerin insanlık dışı politikalarına karşı ve kadına yönelik şiddet uygulamalarına karşı Ortadoğu ve dünya kadınları olarak birlikte hareket etmeliyiz. Savaşın durdurulması için verilecek mücadele kadınların ortak mücadelesi gerektirir. Nerede olursak olalım savaş hepimizin kapısına dayanmaktadır. Ortadoğu savaşının içinde. Bu savaşın faturasını yine kadınlar ödemektedir.

**Unutmamak gerekir ki
savaşlarda önce masumiyet
öldürülür!**

Eğitim Sen Kadın Eğitimci Eğitimi Devam Ediyor

Eğitim Sen Toplumsal Cinsiyet Eğitimleriyle Türkiye Sendikal Hareket Tarihinde Çığır Açıcı Adımlar Atıyor

Eğitim Sen, toplumsal cinsiyet eşitliği politikalarına paralel olarak altı yılı aşkın bir süredir her düzeydeki karma merkezi eğitimlerine, toplumsal cinsiyet konusuna yer veriyor. İşyeri temsilcilerine, şube yönetimlerine ve yönetim adaylarına yönelik düzenlenen ve ülke genelinde yürütülen merkezi eğitimlerde, bu konuyu sendika uzmanları ve sendikanın ilk dönem kadın eğitimcileri vermekteydi. İlk dönem eğitimcilerin sayısının çeşitli nedenlerle azalması, toplumsal cinsiyet eğitimi verecek yeni eğitimcilere ihtiyaç duyulmasına yol açtı. Merkez Kadın Sekreterliğimiz hem bu eğitimlerde toplumsal cinsiyet eğitimi vermek hem de şubelerde, kadınlara yönelik, farkındalık ve güçlenme eğitimlerini arttırmak amacıyla yeni bir Kadın Eğitimci Eğitimi çalışması başlattı.

30 Ocak 2011-1 Şubat 2012 tarihlerinde üç günlük bir programla başlayan Kadın Eğitimci Eğitimi toplam beş evrede tamamlanacak. Eğitimin ikinci evresi 18-22 Haziran 2012'de beş günlük bir programla gerçekleştirilmişti. Bu eğitimin hemen ardından Merkez Kadın Sekreterimizin tutuklanması, eğitimin devamını daha da önemli ve anlamlı kıldı. Merkez Eğitim Sekreterimiz Betül Korkut'un, Kadın Sekreterimizle koordineli bir şekilde yürüttüğü hazırlıklar sonucunda üçüncü evre, 5-7 Ekim 2012 tarihlerinde gerçekleşti. Şimdiye değin konularında uzman, akademik yetkinlikleri açısından olduğu kadar kadın hareketinin birer aktivisti olmaları ile de ülke çapında haklı bir saygınlığa sahip eğitimcilerin sunum yaptığı

ve yaklaşık 80 adayın yer aldığı çalışmamızın dördüncü evresi, şubelerde uygulama şeklinde gerçekleştirilecek. Beşinci evrenin ardından sertifikalarını alan eğitimcilerimiz, sadece sendikanın toplumsal cinsiyet eğitimlerini vermekle kalmayacaklar; aynı zamanda toplumsal cinsiyet eşitliği politikalarının güçlenmesine de hizmet edecekler.

Binlerce Eğitim Sen'liye Toplumsal Cinsiyet Eğitimi

Gururla belirtmek gerekir ki Eğitim Sen, Türkiye'de sendikal hareketin tarihinde ilk kez bu denli uzun süreli ve geniş kapsamlı toplumsal cinsiyet eğitimi veren ilk sendikadır. 2006 yılından bu yana ülkenin dört bir yanında üç bini aşkın Eğitim Sen şube yöneticisi ve binlerce işyeri temsilcisi toplumsal cinsiyet eğitimlerine katıldı.

Sendikal Eğitimde İlk Kez LGBT Hakları

Sendikamızın bu konudaki onurla hayata geçirdiği başka bir ilk ise kadın eğitimci eğitimimizin üçüncü evresinde, LGBT Hakları ve Cinsel Yönelim Ayrımcılığı konusuna yer vermiş olmasıdır. Remzi Altunpolat tarafından verilen bu eğitimle, Türkiye'de ilk kez bir sendikada LGBT hakları ve cinsel yönelim ayrımcılığı konusu gündeme gelmiş oldu. Bu ilkin Eğitim Sen'le sınırlı kalmayacağı umudunu taşıyoruz.

Eğitimlerimizde şimdiye değin işlenen konular

1. Evre
30 Ocak 2011- 1 Şubat 2012

Toplumsal Cinsiyet ve İktidar
Dr. Fevziye Sayılan

Türkiye’de Toplumsal Cinsiyet Eşitsizliği ve Erkek Egemenliği: Ayrımcılığın Çeşitli Görünümleri
Dr. Ece Öztan

Türkiye’de Erkek Egemenliğinin Çeşitli Görünümlerine İlişkin Grup Çalışması
Dr. Handan Çağlayan

Kadın Hareketinin Tarihsel Gelişimi
Dr. Nazik Işık

Feminist Akımlar
Doç. Dr. Alev Özkazanç

Türkiye’de Toplumsal Cinsiyet Eşitsizliğinin Eğitimdeki İzdüşümleri
Prof. Dr. Işıl Ünal

Türkiye’de Toplumsal Cinsiyet Eşitsizliğinin Eğitimdeki İzdüşümlerine İlişkin Grup Çalışması,
Sakine Esen Yılmaz

Eğitim İşkolunda Çalışan Kadınların Sorunları
Sakine Esen Yılmaz

II. Evre
18-22 Haziran 2012

Kapitalist Üretim ve Kadın Emeği
Prof. Dr. Gülay Toksöz

Türkiye’de Sosyal Politika Uygulamalarının Toplumsal Cinsiyet
Açısından Değerlendirilmesi
Prof. Sema Özar

Siyasal Kurumlar ve Süreçler
Dr. Handan Çağlayan

Siyasal Alanda Cinsiyet Eşitsizliğinin Boyutları
Prof. Dr. Simten Coşar

Toplumsal Cinsiyet Perspektifinden Yerel Yönetimler
İlknur Üstün

Toplumsal Cinsiyet Perspektifinden Yerel Yönetimler Deneyimleri
Mülkiye Birtane

Türkiye'de Kadına Yönelik Şiddeti Önlemeye Yönelik Kurumsal ve
Yasal Düzenlemeler
Av. Hülya Gülbahar

Cinsiyet Ayrımcılığını ve Kadına Yönelik Şiddeti Önlemeye Yönelik
Uluslararası Düzenlemeler
Prof. Dr. Yakın Ertürk

Cinsel ve Bedensel Haklar, Beden Politikaları
Gülnur Elçik

Medyada Cinsiyet Ayrımcılığı ve Kadına Yönelik Şiddet,
Doç. Dr. Gülseren Adaklı

Milliyetçilik ve Toplumsal Cinsiyet
Prof. Nükhet Sirman

Anadilinde Eğitim ve Toplumsal Cinsiyet
Şerif Derince

III. Evre 5-6-7 Ekim 2012

LGBT Hakları ve Cinsel Yönelim Ayrımcılığı
Remzi Altunpolat

İktidarın Yeni Toplumsal Cinsiyet Rejimi
Çiğdem Çıdamlı

Bilim Politikaları ve Toplumsal Cinsiyet
Doç. Dr. Sibel Özbudun

Dilde Cinsiyetçilik
Doç. Dr. Sevilay Çelenk

Eğitim Sen'de Toplumsal Cinsiyet Politikaları
Elif Akgül Ateş

İşyerinde Psikolojik Yıldıırma/Mobbing
Metin İris, Eğitim Sen Avukatı

Dinlerde Kadın
Prof. Dr. Fatmagül Berktaş

Geçmişten Günümüze İşçi Kadınların Hak Mücadelesi
Dr. Gaye Yılmaz

Yetişkin Eğitimi
Dr. Fevziye Sayılan

SAKİNE HOCA ARAMIZDAYDI

AKP hükümeti, onun Sincan F Tipi Cezaevi'ne hapsedtiğini zannediyordu. Ama yanılıyordu. Sakine Hoca bütün eğitim boyunca aramızdaydı. 5 Ekim sabahı, eğitimimizin açılışını onun mektubuyla yaptık. Her sunumda onu yanımızda hissettik. Hislerimizi altında eğitime katılan bütün eğitim emekçisi kadınların imzası bulunan bir mektuba yazdık ve ona gönderdik. KP hükümeti hâlâ onu Sincan F Tipi Cezaevi'ne hapsedtiğini sanıyor...

O manevi varlığıyla hep aramızda, fiziken de en kısa sürede aramızda olması için mücadelemizi sürdüreceğiz.

Türkiye’de Kadına Yönelik Şiddet Haberleri

İnci Toktaş / Ankara 2 No’lu şube

Basından derlediklerimiz Yerelden haberler

Üç ayda 15 bin aile içi şiddet vakası

İçişleri Bakanlığı rakamlarına göre 2012’nin ilk üç ayında 14 bin 987 aile içi şiddet olayı yaşandı. Böylece bir günde 167, saatte 7 aile içi şiddetin meydana geldiği ortaya çıktı.

Ankara Barosu’na 10 bin kadına başvurdu

Ankara Barosu’na bir yılda 10 bin 500 kadın başvurdu. 900 kadına ücretsiz avukat atayan baro, 200 şiddet mağdurunu sığınma evine yerleştirirken, 110 kadına da psikolojik destek verdi.

Kadınlar ölüm korkusu yaşıyor

Kocasından şiddet gördüğü için barolara şikayette bulunan her beş kadından biri, başvurusunda “ölüm korkusu” yaşadığını dile getirdi. İstanbul ve Ankara’da baroları arayan kadınlar, en çok nedenler, aldatma ve fiziksel cinsel şiddet konusunda şikayetçi oldu. Kadınlar eşlerinin yanında anne-baba, kardeş ve çocuk şiddeti gördüğünü de kaydetti.

Trabzon’da 143 şiddet vakasına bir tutuklama

Trabzon’da Emniyet ve Jandarma bültenlerine yansıyan olaylara göre, 2012’nin ilk dört ayında 143 aile içi şiddet olayı yaşanırken bunlardan sadece biri tutuklandı. Aile içi şiddet olaylarında eşini döven kocaların her durumda dayaa başvurabildikleri ortaya çıkarken, 81 kadın ilk mahkeme sonunda şikayetinden vazgeçip evine döndü.

Ev kadınıym, bugün dükkan kapalı

Barış ve Demokrasi Partisi (BDP) Mardin İlçe Kadın Komisyonu öncülüğünde Mardin’de çok sayıda ev kadını, kadınların emeğinin daha fazla görünür kılınması amacıyla bir günlük grev yaptı. Meydanda çadır kuran kadınlar bir gün süreyle ütü, yemek, temizlik yapmadı. Çocuklara babalar baktı.

Jandarmadan şiddet broşürü

Muğla Yatağan’da aile içi şiddetin önlenmesi amacıyla jandarma broşür dağıttı. Şiddete maruz kalan çocuk ve kadınların görülmesi halinde haber verilmesi istendi.

En fazla ev kadınları şiddet görüyor

Diyarbakır Emniyet Müdürü Mustafa Sağlam, şiddet içerikli suçların üçte birinin mağdurunun kadın olduğunu belirterek, Diyarbakır’da yapılan bir araştırmada şiddete maruz kalan kadınların yüzde 76’sının ev kadını olduğunu söyledi.

Üniversitede tacize karşı güvenlik ekibi

Diyarbakır Dicle Üniversitesi’nde eğitim gören kadın öğrencilerin yurda dönerken maruz kaldıkları tacizi protesto etmeleri üzerine üniversite sözlü tacizin önüne geçmek için iki motorize, iki atlı, iki araçlı olmak üzere güvenlik görevlilerinden 10 kişilik bir ekip oluşturdu.

Denizli’de şiddet yüzde 50’yi aştı

Denizli’de Pamukkale Üniversitesi’nin (PAÜ) kentin çeperlerinde yaptığı araştırmada, 593 kadının 311’inin şiddet gördüğü ortaya çıktı.

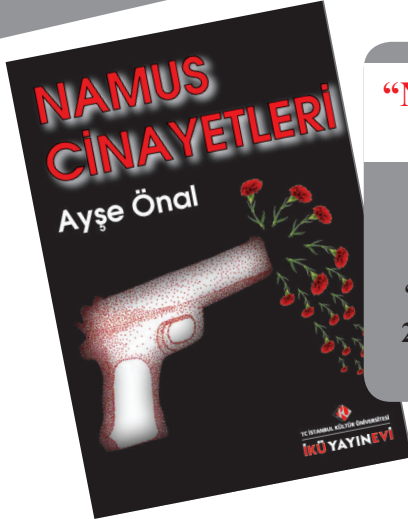
Şiddete karşı gelenler şiddete maruz kalıyor

Aydın’da polisin şiddete maruz kaldıktan sonra “tedbir kararı aldırın” kadınlar hakkında yaptığı araştırmaya göre, mağdur kadınların, resmi makamlara başvurdukları için eşlerinden ve yakın çevrelerinden fiziksel ve psikolojik şiddet görüyorlar.

Kültür- Sanat

Pippa Bacca için tiyatro

Dünya barışı için yola çıkan ve Türkiye’de tecavüz edilerek öldürülen Pippa Bacca’nın dördüncü ölüm yıldönümü nedeniyle hazırlanan ‘Barış Gelinim Olur Musun? Projesi’ kapsamında ‘Yollu’ adlı tiyatro oyunu sahnelendi. Oyun mağdurun gözünden değil, tecavüzcünün gözünden anlatılıyor.

“Namus” adına cinayet işleyenlerle konuştu

Gazeteci Ayşe Önal, namus cinayeti işleyenlerle konuşup dokuz hikayeyi, “Namus Cinayetleri” kitabında topladı. 2008’de İngiltere’de yayımlanan kitabın Türkçesi ilk kez bu ay basıldı.

Duygu Asena Ödülü

Doğan kitap tarafından verilen Duygu Asena Kadının Hala Adı Yok Roman Ödülü’nün bu yılki sahibi “17 Haziran” adlı romanıyla Pelin Özer oldu. Roman, kadının ölüm, doğum ve varolma savaşı içinde dönüşümünü anlatıyor.

Bir, İki, Üç Gökyüzü...

A. Şule Süzük Toker / Denizli Şube

Yaprak Öz'ün 3. şiir kitabı Yitik Ülke yayınlarından çıktı. 2009'da yayımlanan Şiirli Müzik Kutusu ile Cemal Süreya Başarı Ödülü'nü de alan şairin, şiirleri bugüne değin Şiir Oku, Poetik'us, Hayvan, Başka, Üç Nokta, Özgür Edebiyat, Akatalpa gibi dergilerde yayımlandı. Şairin şiir dünyasına yakından baktığımızda, kadınların tarihsel sıkışmışlığını adeta imbikten damıtılmış imgeler biçiminde görüyoruz.

Kadınlarla yazı arasında hep gerilimli bir ilişki olagelmıştır. Erkeklere özgü bir uğraş olarak kabul edilen yazın alanına kadınlar girince ataerkil bilinçaltında yer alan kadın imgesiyle çatışan bir resmin ortaya çıktığı açık. "Kadınlar şiir yazar mı? Şiir yazan kadınları ne bekler?" türü sorular çok arkaik gibi görünebilir; hakikaten de bir önceki yüzyılda kadınların mücadeleleriyle ve aydınlanma süreciyle elde edilen kazanımlara bakıldığında bugün kadının konumu adına çok da ileride olduğumuzu söylemek fazla iyimserlik olur. Kadına yönelik şiddet haberlerinin gündemden düşmediği son zamanların, ataerkil anlayışın toplumsal olarak yeniden üretilmesiyle bir arada gitmesi hiç de tesadüf değil oysa.

İşte, böylesi bir atmosferde, şiir yazan kadınlar ataerkil toplumun önyargıları göz önüne alındığında "lanetlenme"yi göze almalıdırlar, diyebiliriz. Çünkü ataerkil toplumlarda tercih edilen, kadının toplumsal alanda görünmez ve dilsiz olmasıdır. Diline sahip çıkan, konuşan kadın ise görünmezlik perdesini yırtmıştır, gerçeklik imgesini zorlamaktadır ve kurulu ataerkil düzeni tehdit etmektedir. Bu anlamıyla bir yanılla "cadı avı" için uygun bir hedefdir artık. "Şiir topluyordu her gün ağaçlardan Sylvia./Henüz tanınmayan,/henüz dünyada olan,/henüz acı çeken/kadınların dizeleri asılıydı dallarda./Yeryüzünde berelenmiş,/yağmurla lekelenmiş/dizelerdi gördükleri,/tıpkı zamanında kendisinin/acıyla yazdıkları gibi/Yoktu artık acı, şiir vardı yalnızca./Güzel bir yerdü ölü şairler cenneti./Mutluydu mutluydu mutluydu Sylvia sonunda. (Sylvia, Şiirli Müzik Kutusu)

Yaprak Öz, tam da bu noktada, kadının yazgisına müdahale ediyor, sınırlandırılmış, çember içine

alınmış, kırmızı çizgilerle engellenmiş kadınları, özyaşamöyküsel bir imge sağanağıyla büyülü ve hüzünlü bir yolculukta anlatıyor. Bu yolculuk kimi zaman çocukluğa, kime zaman yarındaki "nikbinlik"e, kimi zaman da büyümenin yükünü taşıyamamış bugüne göndermelerle yüklü...

"Kalbimle ben/bir fiskos masasını paylaşıyoruz günlerdir./Kalbimle ben kalbimle ben/yalnızız. (...) Kalbim beni suçluyor/hoyratlık yapıyorum kendime diye/ben kalbimi suçluyorum/kendisini bir ziynet kutusu sanıyor diye/Kendini kurşun geçirmez sanıyor kalbim./Kendini dalgakıran sanıyor kalbim./Kendini dövüşken sanıyor kalbim/Kalbimle ben /bir hayvanın kiscacındayız/Kalbimle ben ne pahasına olursa olsun/düş kuracağız. (Kalbim, Cancağım)

Verecek çok sevgisi olan bir kadın, ya düşlerinden vazgeçmeli ya da kara civciv olmak yerine akıyla sürüye katılan ama mutsuz sarı civciv olmayı kabul etmelidir. Peki ya aşk nedir?

"Aşk nedir?/Bilmece/Beyhude/Zorbadır./Akide şekeri/Kucak dolusu elma/Zifiri karanlıktır.

Yaprak Öz'ün şiirlerinde çocukluktan olgunluğa geçiş ve büyüme olgusunun sıkça yer aldığı görülür. Çocuğunun gözünden babasının, dolayısıyla bir ailenin hikayesinin nasıl da birkaç vurucu imgeyle etlendirildiğini görmek, şairler büyücülüğüne sahip olmayan düz yazı yazarları için hakikaten başdöndürücü... Gıpta etmeden geçemiyorum... "... Babam ben doğmadan önce avcıymış./Günlerden bir gün ava çıkmış./Elinde beni korkutan o kara tüfek varmış./Karda yürüyüp avlayacak bir şey aramış./Karda bir baykuş, bir dala oturmuş bakıyormuş ona./Babam tetiği çekmiş,/Baykuş kara gömülmüş./Kan kıpkırmızı akmış karda, bir sızıya dönüşmüş/ (...) Babamı çok seviyorum./Hep güzel öyküler anlatır./Dönüp dolaşıp aynı öyküleri anlatır./ (...) Baykuşu avladığı günü (...) Kennedy'nin öldürüldüğü gün/İstanbul'a nasıl yağmur yağdığını./Küçükken, yüzü yaralandığında/ona merhem süren öğretmenini. (Babamın Cephanelerinden Öyküler) Nuri Bilge Ceylan sineması tadında imgelerle görüntüler, çocukluğun ıssız korkuları salınıp duruyor

sözcüklerin duru akışında, derinleşiyor, kıvrılıyor, tatlı tatlı kıvamlanıyor.

Ve bir yaz öğlesi, yavaşlamış bir zaman algısı, her tür devinim irileşip genleşiyor, zorlaşıyor. Öte yandan her tür devinim, söz ve anlam kazanıyor, anlamından daha başka bir gösteren oluyor. Cacığın kokusu, cacık kokusunun

verdiği iyileştirici nikbinlik, yaşamak sevinci, ah diyor insan, Memduh Şevket Esendal'ın bir öyküsündeki gibi "insanın ömrü olsa da yaşasa!" Kırmızı Kaplı Kitap şiiri, oyalanmak için okunan kitap imgesiyle başlıyor. Alınan notlar. "Oyalanmak" sözcüğü kendi anlamlarını aşılıyor, nasıl tatlı bir hayata çağırıyor aslında. Bir an, durduk yere, Çehov'un Dostoyevski'nin, 19. yüzyıl Rusya'sına götürüyor. "Kötü bir Dostoyevski çevirisi" okumak istiyorsunuz siz de şair gibi. Oyalanmak için. Verandada otururken, Vişne Bahçesi'ndeymiş gibi siz de... Ne güzel durduruyor zamanı Yaprak Öz, nasıl da atmosfer yaratıyor bir kaç sözcükle... "Allah bugünlerimizi aratmasın" diyor komşumuz misafirlerine."/Günbatısı esmiş, temizlenmiş deniz" diyor babam./Annem cacık yapıyor mutfakta./Kardeşimin kedisi alt katta uyuyor,/ benim kedim üst katta./Babam çiçek toplamış küçük vazo için."/İşte böyle" diyor komşumuz./Çocuklar yok, sokak sessiz./Rüzgâr çanı çalıyor, bir puhu ötüyor./Hep aynı beyaz kelebek uçuyor sanki./Tırtıklı deniz kabuğu arıyorum günlerdir,/ tek bir tane bulabildim./Yok olmuş kumsaldaki ölü kirpi./(...)Öğle vakti güneşi,/denize gidesim yok şimdi,/uyuyasım, düş göresim var, şiir yazasım."/Veya hoşaf yap erikten" diyor anneme babam."

Özlemek, küçük dertlerin sahibi olmayı özlemek... Ne güzel şiir... Çocukluğuma götürüyor beni, çocukluğumun unutulmuş kokularını duyuyorum, içleniyorum. "Yılbaşı gecelerindeki portakal kokusunu" alıyorum. Ne

kadar aynıymış meğer; ben de tanıyorum "çiçekli giysileriyle ince kaşlı anneleri" Yaşamak sızısı, "işte öyle bir şey" "Özlemek./Küçük dertlerin sahibi olmayı özlemek./Kuşumuz Benekli susuz kaldığı için mi öldü?Bayramda ilk şiiri okuyacak olan ben miyim?/Büyüyünce balerin olabilecek miyim?/Ne zaman bitecek çarpım tablosunu ezberlemek? (Arka Bahçenin En Güzel Kızı)

Kadının yalnızlığı, geri dönüşlerle çocukluğa yapılan yolculuklar, geçmiş zaman hayalleriyle buluşma, cendereye alınmış yaşamlar, dikte edilmiş, özgürlük yanılısamasıyla dağlanmış bir dünya... Kız Kurusu Marika'da Ferhunde Kalfa geliyor aklımıza... "Beyoğlu'nun arka sokağında/bekler dükkanını bir cenaze levazımatçısı,/ varacağım sonunda ona. (...) Mutfak perisiyim ben,/tüm gün yemek yapar, kahve pişiririm/ağabeylerime ve babama./Oysa bilmezler, ben de kadınıym./Bacaklarımın arasında siyah bir çiçek,/ açılır durur kırağı kadar ıslak. (...) Fısıltılar ulaşır kulağıma,/kız kurusu diye söz çalarlar ardımdan,/ varacağım sonunda o cenaze levazımatçısına." Çaya Madlen Banan Proust şiirinde yine aynı izlek devam eder; "Bu aralar saçını yandan ayırıyor./Küçük bir topuz yapıyor sol kulağının üstünde kalbini./Bu aralar bir eşlikçiye ihtiyacı var/(...) ihtiyacı var mı gerçekten/sıkıcı bir kocaya,/çaya madlen banan Proust kadar/sıkıcı ve kibar?/Herkes evlendi./Herkesin sevgilisi var./Acınacak denli yalnız geriye kalanlar./Sıkıcı ve kibar bir erkek soruyor:/Saçlarını açar mısın benim için?/Topuzunu ve ağzını ve bacaklarını? (...)

Yaprak Öz, bir kadın şair olarak evinin ve kalbinin dışını da biliyor. Dışarısını çok iyi gözlemlemiş, olup bitenleri, kıranları, kıran resimlerini... "Bir, iki, üç/deyinince çık/saklandığın yerden/bir, iki, üç, gökyüzü/seksek oynayalım/göğe varalım (...) Korkak gözlerle dolu ev içleri/Dikenler batıyor kalbimize./Tek güvenli yer/ağzımızın içi/eğer hapsedebilirsek/sözcükleri/(...)Nasıl yaşayacağız/ aynı şehirde/Şimdi?(Küçük Gökyüzü)

Yaprak Öz, sözcükleri hapsedemiyor, iyi ki de edemiyor. Öz'ün şiir evrenini tanımak için, kendimize dışardan bakabilmek için, sözcüklerin büyüğü ve büyücü dünyasında kendimize bir elma şekeri ısmarlayabilmek için... Ah şiir, sen ne büyüğü bir şeysin...

Sakine Esen Yılmaz / Merkez Kadın Sekreteri

Caliban ve Cadı Kadınlar Beden ve İksel Birikim

Bugünün Caliban ve Cadı'larını anlamak için geçmişin Caliban ve Cadı'larına bakmak gerekiyor. Peki ama kim bu Caliban? O, Shakspaire'in Fırtına isimli oyunundaki bir cadının oğlu, yerli ve asi; okyanus ötesine giden "şekilsiz alçak", "şeytan dölü"... O, "Dünya proletaryası ve daha özel olarak ise kapitalizmin mantığına karşı direnişin alanı ve aracı olarak proletarya bedeninin sembolüdür" (s:12).

Silvia Federici'nin "Caliban ve Cadı"sı tarihin en kritik zamanlarından biri olan feodalizmden kapitalizme geçiş sürecini muktedirlerin, kazananların ve erkeklerin durduğu yerden değil; kaybedenlerin ve kadınların cephesinden

ele alır. Daha önce Marks ve Foucault tarafından yapılan değerlendirmeleri, toplumsal cinsiyet farkını göz ardı etmekle eleştirir ve bu bakımdan tamamlar.

Marks'ın tarihsel materyalizmine göre, tarih düz bir çizgisellikte sürekli ilerleyen zorunluluklar silsilesidir. Toplumlar ilkel komünal, köleci, feodal ve kapitalist aşamaları bir bir geçip zorunlu olarak sosyalizme, oradan da komünist toplum aşamasına ulaşırlar. Bu tarihsel materyalist ve determinist yaklaşım Sovyet deneyimi ile aşılmışsa da her bir toplumsal aşamanın bir öncekinden iyi olduğu şeklindeki ilerlemeci tarih anlayışı varlığını sürdürmektedir. Caliban ve Cadı işte tam bu noktaya itiraz eder. Özellikle kapitalizmin, feodalizme karşı mücadele eden ve giderek güçlenen kadınlara, köylülere, küçük esnaf ve zanaatkârlara karşı yapılmış bir "karşı devrim" olduğunu öne sürer. Böylece feodalizmden kapitalizme geçişin tarihsel bir zorunluluk olmadığını, tarihte kaos aralıkları bulunduğunu ve bu "fetret" döneminden başka sistemlerin çıkabileceğini belirtir. Diğer taraftan Foucault'nun iktidar analizinin, kadın çözümlemesi eksik olduğundan yetersizliğine vurgu yapar. Bu yüzden de "Caliban ve Cadı" gerçeklerin anlatıldığı bir tarih kitabı olmasının ötesinde toplum-tarih çözümlemesinde yön-teme dair bir kitap olma özelliği taşır.

O, Shakspeare'in Fırtına isimli oyunundaki bir cadının oğlu, yerli ve asi; okyanus ötesine giden "şekilsiz alçak", "şeytan dölü" ... O, "Dünya proletaryası ve daha özel olarak ise kapitalizmin mantığına karşı direnişin alanı ve aracı olarak proletarya bedeninin sembolüdür"

Federici, kapitalizmin doğuşuna neden olan ilksel birikimin kadınların değersizleştirilmesi, kadın bedeninin ve emeğinin sömürülmesi üzerinden ortaya çıkışını açıklar. İlksel birikimle cadı avları arasında ilişki kurar. "Cadı avları-kapitalist toplumun gelişimi ve modern proletaryanın doğuşundaki en önemli olaylardan biri olarak görülmeli" (s: 236)

Cadı avları ilksel birikimde pek çok işleve sahip büyük bir "terör" dalgasıdır. Yüz binlerce kadın 16. ve 17. yüzyılda "cadı" ilan edilerek diri diri yakılmış, işkencelerden geçirilmiştir. "Cadı" ilan edilenlerin çoğunluğu yoksul ve yaşlı kadınlardır. Akla hayale gelmedik suçlamalara maruz kalırlar. En gözde itham, bu kadınların

şeytanla işbirliği kurmalarıdır. Caliban'ın "şeytan dölü" olarak aşağılanması boşuna değildir. Çünkü aslında ebelik yapan, vergilere, toprak çitlemelerine karşı çıkan, örgütlenen ve isyan eden erkekler hapse atıldığında isyanı alttan alta devam ettiren bu "cadı" kadınlardır. Onların öldürülmesiyle toplumun sömürüye karşı direnci de kırılmıştır. Kapitalizmin doğuşu için artık her şey hazır.

Cadı avlarının kapitalizme diğer bir katkısı ise yeni bir patriarkal sistemi oluşturmasıdır. "Kadın bedeninin, emeğinin, cinsel güçlerinin ve yeniden üretim yetkilerinin devlet kontrolüne alındığı ve ekonomik kaynaklara dönüştürüldüğü yeni bir patriarkal düzenin kuruluşuna aracı olmuştur (s. 243).

Öznur Karakaş'ın İngilizce'den dilimize aktardığı "Caliban ve Cadı", Otonom Yayınları'nın Dünya'nın Yerlileri Dizisinden çıkmış.

Tarihin bu kadar canlı anlatılabileceğine inanmazdım doğrusu. "Caliban ve Cadı" bu düşüncemi değiştiren bir kitap oldu.

Silvia Federici